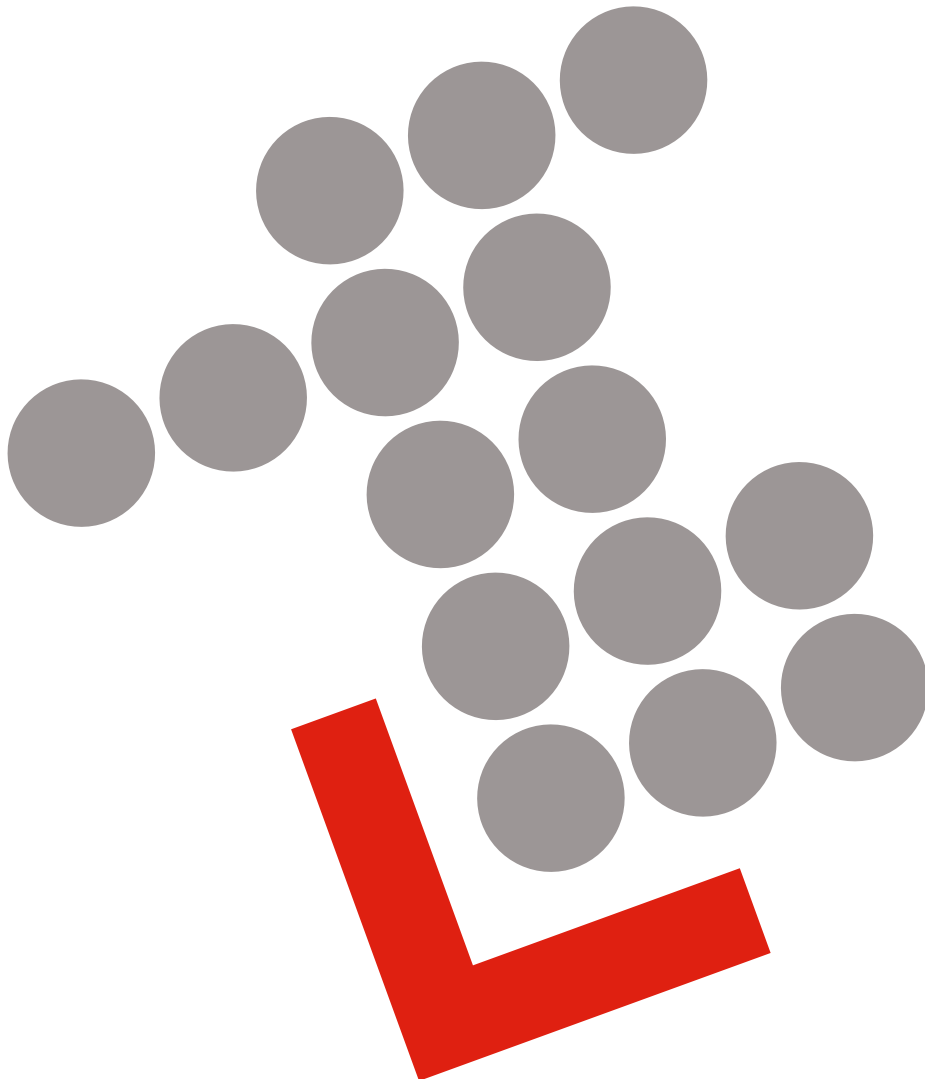

Vad händer med skatterna?

Kommentarer till skatteförändringar
år 2007 och 2008

Författare: ÅSA-PIA JÄRLIDEN BERGSTRÖM, LO-ekonom.
Enheten för ekonomisk politik och arbetstagares rättigheter.

Innehåll:

1	Inledning	3
2	Skatteförändringar 2007.....	6
2.1	Skattereduktion för arbetsinkomster ”jobbskatteavdrag” – steg 1.....	7
2.2	Slopade skattereduktion för avgifter till fack och a-kassa.....	10
2.3	Nedsättningen av arbetsgivar- och egenavgifter slopas men.....	11
2.4	... ersätts av sänkta socialavgifter för ungdomar och äldre.....	12
2.5	Fastighetsskatten - steg 1	13
2.5.1	Småhus: Begränsning av markvärde samt frysta taxeringsvärden	13
2.5.2	Hyreshus: Sänkt skattesats samt frysning av taxeringsvärdet, samt avskaffad schablonintäkt för bostadsrättsföreningar	16
2.6	Fortsatt reformering av 3:12-reglerna.....	17
2.7	Förmögenhetsskatten slopas	18
2.8	Skattereduktion för hushållstjänster.....	22
2.9	Premieskatt trafikförsäkring.....	24
3	Skatteförändringar 2008.....	26
3.1	Ett förstärkt jobbskatteavdrag.....	29
3.2	Fastighetsskatten - steg 2	35
3.2.1	En kommunal fastighetsavgift	35
3.2.2	Finansieringen.....	36
3.3	Pensionssparande	42
3.3.1	Slopade etableringskrav för pensionsförsäkringar	42
3.3.2	Begränsad avdragsrätt.....	43
3.4	Sänkt arbetsgivaravgift för vissa delar av tjänstesektorn.....	43
3.5	Reglerna om F-skatt ses över.....	46

1 Inledning

Hösten 2006 vann den borgerliga alliansen valet efter 12 år av socialdemokratiska regeringar. Inför detta regeringsskifte hade skattepolitiken blivit central. De borgerliga partierna, med moderaterna i spetsen, valde ut ett antal skatteområden och förespråkade reformer och skattesänkningar. Ett område var beskattningen av arbete där man föreslog förvärvsavdraget som sedan blev till ett jobbskatteavdrag. Ett annat var löften om ett slopande av fastighetsskatten och ytterligare ett område var beskattningen av hushållstjänster. På samtliga av dessa områden har nu reformer och skattesänkningar genomförts. Förslaget om sänkningen av arbetsgivaravgiften för vissa branscher inom tjänstesektorn har dock lagts i malpåse, efter att det konstaterats att EU-kommissionen inte anser det förenligt med statsstödsreglerna.

Denna rapport ger en översiktlig beskrivning av de förändringar som regeringen har genomfört för åren 2007 och 2008. Beskrivningen kompletteras med LOs kommentarer kring tänkbara och faktiska effekter av reformerna, såsom effekter på inkomstfördelningen, effekter på arbetsutbudet och på skattesystemet i sin helhet.

Sedan den stora skattreformen 1990-1991 har ett ledord i utformningen av skatter varit likformighet. Ambitionen har varit att alla inkomster ska behandlas lika. Ett stort antal större och mindre avsteg från denna princip har gjorts sedan den mest omfattande reformen men i grunden har ändå hävdats att likformighet bör vara en bärande princip för den breda utformningen av skatterna. Likformigheten har varit en metod att skapa ett skattesystem som i så liten utsträckning som möjligt ska påverka individers, hushålls eller företags beteende, samtidigt som det möjliggör en enklare och mer enhetlig struktur som i sin tur skapar ett överskådligt system och därmed förutsättningar för legitimitet bland skattebetalarna.

Utifrån de förhållandevis omfattande reformer och skattesänkningar som regeringen har genomfört och föreslagit kan man sluta sig till att denna princip inte längre har samma ställning som grund för utformningen av skatteuttaget. Istället går utvecklingen mot att utforma skatterna selektivt i betydligt större utsträckning än tidigare. Grunden för skatteutformningen är möjligen snarare teorin om en s.k. optimal beskattning¹ med olika skattesatser för olika inkomster inom samma inkomstslag. En sådan utformning ska enligt teorin i sig innebära att hushåll och företag påverkas i ännu mindre utsträckning av skattesystemet än vad som gäller för ett likformigt system. Problemet är dock att det är mycket svårt att bedöma hur känsliga enskilda skattebaser är för att på så vis bestämma vilken skatt som är den optimala. Selektiva regelverk medför vidare omfattande avgränsningsproblem (dvs. vilka och vad ska omfattas av en viss regel) och svåröverskådliga skatteregler. Detta medför i sin tur ökade kostnader för skatteadministrationen.

---

¹ En Enligt teorin om optimal beskattning ska skattesatserna vägas mot hur känslig skattebasen är. Detta innebär att skattesatserna sätts i relation till hur priskänsliga hushållen är vid köp av en viss vara. Teorin gäller konsumtionsskatter.

Politiken har även tidigare präglats av en vilja att minska de negativa effekter som välfärdssystemen kan få på människors vilja att arbeta. Det har skett genom kraftiga marginalskattesänkningar (kompensationen för pensionsavgiften) och minskade marginaleffekter genom förändringar i bostadsbidraget och införandet av maxtaxan i barn- och äldreomsorgen, exempelvis. Frågan om ett ökat arbetsutbud är mycket viktig, eftersom detta är avgörande för den svenska ekonomins möjlighet att växa och därigenom möjligheten att finansiera välfärden i framtiden. Den nya regeringskonstellationen har fokus på att det framför allt är genom sänkta marginalskatter och genom minskade tröskeeffekter för personer som är utan för arbetskraften och/eller försörjda av kollektiva försäkringar, som arbetsutbudet och sysselsättningen ska öka.

Det finns allmänt sett en rad svårigheter med att antingen använda skatter för styrande ändamål eller att konstruera en optimal beskattning, dvs. att använda olika skattesatser för olika inkomster. Först och främst är målet med att ta ut skatt att finansiera den offentliga välfärden, tillsammans med offentlig förvaltning och kollektiva investeringar. Om skatter används för flera ändamål är det inte självklart vilket som ska vara det prioriterade ändamålet, stabil finansiering eller ökat arbetsutbud? Exempelvis illustreras det av att regeringen valt att sänka den direkta skatten på arbete för att öka arbetsutbudet, samt att sänka arbetsgivaravgifterna för att öka efterfrågan på arbetskraft i vissa åldersgrupper och (enligt det ursprungliga förslaget för tjänstesektorn) branscher. Direkta och indirekta skatter som tas ut på arbete betraktas i finansieringssammanhang som en mycket stabil och central skattebas och tjänstesektorn i sig är den sektor som växer mest. Kraftigt sänkta skatter på dessa områden kan försvåra välfärdens finansiering på sikt, om inte effekterna på arbetsutbudet blir de avsedda eller om de faktiskt kan uppnås på annat sätt.

Vidare ger ett system som inte är likformigt automatiskt en ökad administrativ börda, för skattemyndigheten, företagen och/eller privatpersoner eller för den delen - samtliga. Systemet med sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn är ett exempel på ett system som riskerade att leda till stora problem med gränsdragning mellan olika sektorer och därmed en ökad administrativ kostnad för skatteverket, förvaltningsdomstolarna samt företagen.

En central invändning från LO mot att införa styrande skatter eller optimala skatter är att de allmänt sett är svåra att kombinera med målet om en rättvis beskattning och en rättvis fördelning av inkomsterna. Om skatter ska utformas efter principen att de ska ge önskad beteendepåverkan så riskerar det att leda till att skatternas utjämnande funktion begränsas. I klarspråk, utformningen av skatteuttaget kan ge oönskade fördelningspolitiska effekter. Jobbskatteavdraget är ett tydligt exempel på det, trots en inriktning på låg- och medelinkomsttagare gör avgränsningen mot exempelvis arbetslösa att de omedelbara effekterna blir en ökad inkomstspridning.

Samtidigt är den nya skattepolitiken inte enbart utformad med avsikt att öka arbetsutbudet. Ett slopande av förmögenhetsskatten och kraftiga fastighetsskattesänkningar/förändringar ger inga sådana positiva effekter. Sannolikt är detta skattesänkningar och reformer som kan få motsatt effekt.

Den borgerliga politiken innebär inte bara en omläggning, utan även förhållandevis stora skattesänkningar. Vi ser framför oss en situation där de offentliga finanserna blir ansträngda till följd av den demografiska utvecklingen framöver. Arbetsutbudet måste öka. Men skatteintäkterna kan komma att behöva öka ännu mer. Mot bakgrund av det finns anledning att se över skattesystemet och dess möjlighet att finansiera de gemensamma åtagandena på en godtagbar nivå även fortsättningsvis. En strävan att sänka skatteuttaget i förhållande till BNP kan bli svårt att förena med möjligheten att behålla den generella välfärden.

Sammanfattningsvis riskerar stora avsteg från en grundprincip om likformig beskattning att få en rad konsekvenser för skatteadministrationen, inkomstfördelningen och för det totala skatteuttaget, dvs. för möjligheten att finansiera välfärden. Enkelheten i systemet riskerar att gå förlorad och med detta privatpersoners och företagares förståelse för hur skattereglerna är utformade. Sammantaget riskerar det att undergräva legitimiteten för skattesystemet. Ett land med stor offentlig sektor och omfattande försäkringssystem är i grund och botten beroende av att ha en stark legitimitet för ett högt skatteuttag.

2 Skatteförändringar 2007

Den nya regeringen hade vid sitt tillträde hösten 2006 en gedigen reformagenda. Många av de planerade stora förändringarna på skatteområdet sjuöskades direkt. Det s.k. jobbskatteavdraget blev en helt dominerade del av skattepolitiken 2007 men nämnas bör även att man genomförde stora lättnader i boendebeskattningen, slopade förmögenhetsskatten, slopade avdragsrätten för fack- och a-kasseavgifter och införde en skattereduktion för hushållstjänster.

Tabell 2.1: Budgeteffekter av förslag på skatteområdet 2007, i BP07.
Bruttoeffekt samt varaktig effekt för offentlig sektor, mdr kr.

Förslag i budgetpropositionen för 2007	Bruttoeffekt¹ I kraft 1/1 2007	Varaktig
Förvärvsinkomstskatter		
Skattereduktion för arbetsinkomster – "jobbskatteavdrag"	-38,7	-38,7
Skattereduktion för näringsinkomster	-1,22	-1,22
Förmånsskatt lånedatorer; 2400 kr/år	1,48	1,48
Slopade skattereduktion för avgifter till fack och a-kassa	4,1	4,1
Avskaffat regionalt förhöjt grundavdrag	0,3	0,3
Höjt icke-avdragsgillt belopp för resor; 7000 till 8000	0,4	0,4
Höjt icke-avdragsgillt belopp "övriga utgifter"; 1000 till 5000	0,32	0,32
Socialavgifter		
Nedsättning ag- o egenavgifter halveras 2007 och slopas 2008	3,22	4,62
Höjd arbetsgivaravgift (pga. slopad medfinansiering); 0,14 p.e.	1,61	0,82
Slopade medfinansiering (vägs upp av höjd ag-avgift)	-1,61	-0,82
Nedsättning ag-avgifter för enmansföretag som anställer slopas	0,9	
Slopade särskild löneskatt vissa inkomster för äldre anställda	-0,92	-0,47
Slopade särskild löneskatt vissa inkomster för äldre egenföretagare	-0,13	-0,09
Kapital- och egendomsskatter		
Fastighetsskatt: Småhus, begränsning markvärde ²		-2,57
Fastighetsskatt: Småhus, frysning på 2006 års nivå	-1,31	-2,44
Fastighetsskatt: Hyreshus, frysning på 2006 års nivå	-0,39	-0,77
Fastighetsskatt: Sänkt skattesats för hyreshus; 0,5 till 0,4 %	-0,76	-0,65
Avskaffad schablonintäkt bostadsrättsföreningar	-1	-1
Slopade förmögenhetsskatt ³	-6,89	-6,89
Företagsskatter		
Fortsatt reformering av 3:12-reglerna: löneunderlagsregeln	-0,2	-0,56
Fortsatt reformering av 3:12-reglerna: schablonregeln	-0,14	-0,14
Punktskatter		
Höjd skatt på snus; 123 till 246 kr/kg	0,88	0,95
Höjd skatt på cigaretter, styckeskatt; 20 till 28 öre/styck	0,95	1,02
Höjd skatt på cigarrer och cigariller, 56 till 112 öre/styck	0,03	0,03
Höjd skatt på rök- o tuggtobak; 770 till 975 resp. 201 till 402 kr/kg	0,19	0,16
Nedtrappning av energiskatteavdrag för vindkraft	0,03	0,02
Ej införande av skatt på flygresor	-1,44	-1,04
Mervärdesskatt		
Sänkt moms skidliftar; 12 till 6 %	-0,06	-0,06
Delsumma BP07	-40,36	-43,2

1) Med bruttoeffekt avses endast den direkta årliga effekten av den skatt som regeländringen avser.

2) Från 1/1 2006

3) Den totala budgeterade effekten består dels av en halvering av skattesatsen för finansiella tillgångar – vilket föreslogs i budgetpropositionen för 2007 men som inte genomfördes – dels den tillkommande effekten av ett totalt slopande som presenterades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 2.2: Budgeteffekter av förslag på skatteområdet 2007, andra propositioner.

Bruttoeffekt samt varaktig effekt för offentlig sektor, mdr kr.

Förslag i andra propositioner	Bruttoeffekt ¹ I kraft 1/1 2007	Varaktig
Förvärvsinkomstbeskattning		
Skattereduktion för hushållsnära tjänster ²	-1,3	-1,3
Socialavgifter		
Halverade ag-avgifter (exkl. åp-avgift) för 19-24 åringar ²	-7,17	-3,67
Halverade egenavgifter (exkl. åp-avgift) för 19-24 åringar ²	-0,05	-0,04
Kapital- och egendomsskatter		
Förändrade uppskovsregler	-0,08	-0,08
Företagsskatter		
Fortsatt reformering av 3:12-reglerna; återinförd 50/50-regeln	-0,3	-0,3
Punktskatter		
Premieskatt trafikförsäkring ²	3	2,8
Utökad inblandning FAME i diesel, 2 till 5 %	-0,13	-0,41
Delsumma andra prop	-6,0	-3,0
Totalsumma för 2007	-46,4	-46,2

1) Med bruttoeffekt avses endast den direkta årliga effekten av den skatt som regeländringen avser.

2) I kraft 1/7 2007

Källa: BP07 och VP07

2.1 Skattereduktion för arbetsinkomster ”jobbskatteavdrag” – steg 1

I kraft 1/1 2007 (Prop 2006/07:1). Budgeteffekt²: - 38,7 - 1,22 = - 39,92 miljarder.

Förslaget

Jobbskatteavdraget ges i form av en skattereduktion för arbetsinkomster. Enligt det första steget blev regelverket följande: För arbetsinkomster upp till cirka 31 800 kronor var jobbskatteavdraget lika med skatten. För en arbetsinkomst som översteg cirka 109 600 (2,72 prisbasbelopp, PBB) blev underlaget för skattereduktion skillnaden mellan cirka 47 400 (1,176 PBB) och grundavdraget. Underlaget multipliceras sedan med skattesatsen för kommunal inkomstskatt, vilket för en individ innebar en skattereduktion på mellan cirka 5 000 och 11 000 kronor per år.

För personer över 65 år som har arbetsinkomster är/var jobbskatteavdraget högre.

Kommentar³

Förändringen innebär en lägre genomsnittlig skatt för alla som arbetar någon gång under året. Avdraget medges inte för inkomster från sjukförsäkring, sjuk- och aktivitetsersättning, pension, a-kassa eller föräldrapenning. Därmed minskas värdet av

² Budgeteffekter i periodiserad nettoeffekt för offentlig sektor, varaktig, om ej annat anges.

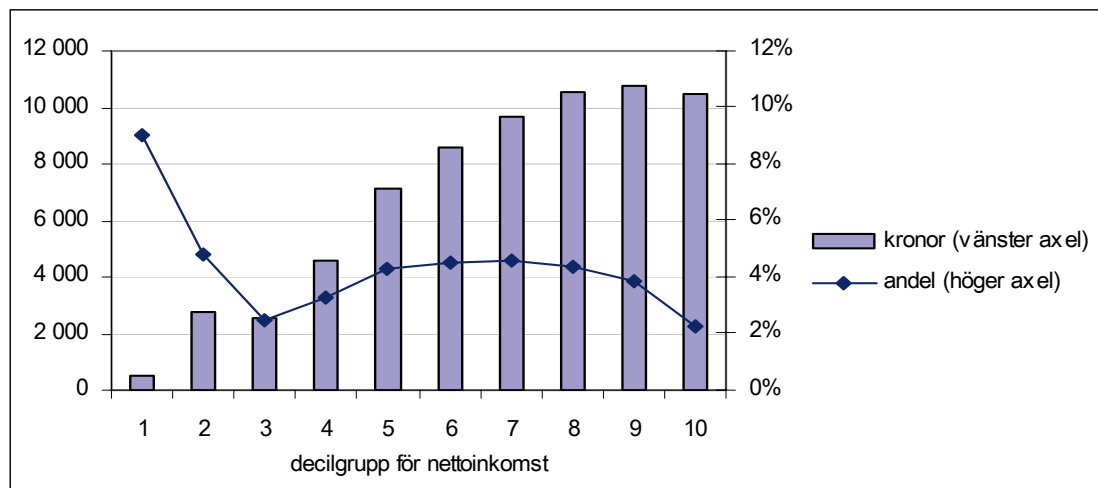
³ För en diskussion av effekter av hela jobbskatteavdraget, se avsnitt 3.1.

dessa försäkringar relativt värdet av att arbeta. Tanken med jobbvdraget är att det ska löna sig bättre att gå från någon form av offentlig försäkring till arbete.

Inkomstfördelningen påverkas negativt

Genom att skattereduktionen endast riktar sig till dem som arbetar blir det en ojämn fördelning av skattesänkningen över olika inkomster. I diagrammet nedan har hela skattesänkningen fördelats på tio lika stora grupper. Dessa grupper är i sin tur sorterade efter nettoinkomster⁴, i s.k. decilgrupper. I de nedre decilerna befinner sig flertalet individer med sjukpenning, a-kassa etc. Den tionde decilen motsvarar den tiondel av befolkningen med högst nettoinkomster.

Diagram 2.1: Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med jobbvdraget steg 1, i kr och som andel av ursprunglig nettoinkomst, individer 18-64 år

Källa: SCB, FASIT, egna beräkningar

Effekterna av skattesänkningen i form av första steget i jobbskatteavdraget blir att de individer som befinner sig i de högre inkomstgrupperna får mer, i kronor räknat. Detta är ett naturligt utslag av avdragets utformning samt vilken typ av inkomster individer i de olika decilerna har, dvs. av att försäkringsinkomster inte berättigar till avdraget. Som andel av den ursprungliga nettoinkomsten (inkomsten efter skatt) blir dock fördelningen något annorlunda. Eftersom individerna i decilerna 1 och 2 har mycket låga inkomster, som i flera fall blir helt skattebefriade, blir andelarna här förhållandevis höga. Decilgrupp 3 får en inkomstökning med 2,5 procent medan decilgrupp 5-8 ökar sina inkomster med cirka 4,5 procent. Den tionde decilen får den minsta ökningen, procentuellt sett, drygt 2 procent. Snittet för alla inkomsttagare mellan 18 och 64 år är en inkomstökning på cirka 3,5 procent.

Tröskel- och marginaeffekter

Enligt ekonomisk teori påverkar skatter individernas arbetsutbud. Slutsatserna är förhållandevis tydliga när det gäller effekterna på arbetskraftsdeltagandet. Teorin säger

⁴ Alla beskattningsbara inkomster efter skatt, dvs. såväl kapitalinkomster, löner som försäkringsinkomster.

att en lägre skatt på arbetsinkomster leder till en större benägenhet att delta i arbetskraften. Detta eftersom den s.k. *tröskeleffekten* sänks, dvs. skillnaden mellan att vara i och utanför arbetskraften ökar.

Effekten på de arbetade tiden är däremot obestämmd. Om löneinkomsterna stiger på grund av en skattesänkning blir fritid relativt sett dyrare. Detta kan leda individen till att det lönar sig att arbeta mer. Detta är den s.k. *substitutionseffekten*. Det faktum att individen har fått en högre inkomst gör dock att denna kan uppnå en högre nyttonivå utan att öka arbetsinsatsen, alternativt välja att arbeta mindre och behålla samma nytta som innan. Detta är den s.k. *inkomsteffekten*. En sänkning av skatten ger sålunda både en substitutionseffekt och en inkomsteffekt som drar åt olika håll när det gäller effekten på arbetsutbudet. Avgörande för individens beteende blir vilken effekt som är störst.

När det gäller frågan om att delta eller inte delta i arbetskraften så bortfaller inkomsteffekten helt, individer som står utanför arbetskraften får inte del av en skattesänkning på arbetsinkomster om de inte träder in på arbetsmarknaden.

Effekter på marginalskatter

Jobbskatteavdragets första steg innebär lägre genomsnittliga skatter för alla som arbetar. Det innebär att tröskeleffekterna sänks. Vidare innebär det en lägre marginalskatt (drygt 3 procentenheter) för inkomster i intervallet 100 000 – 300 000 kronor (cirka), samt en kraftig marginalskattesänkning för dem med riktigt låga inkomster (mindre än 50 000 kronor/år).

För inkomster över cirka 300 000 kronor (316 700 kr år 2007) påverkar jobbskatteavdraget inte marginalskatten utan enbart genomsnittsskatten. Genom att inte marginalskatten sänks för denna grupp skapas inga incitament för dem att öka sitt arbetsutbud. De förändrade ekonomiska drivkrafterna innebär för denna grupp enbart att de kan minska sitt arbetsutbud och behålla samma inkomst efter skatt som tidigare (inkomsteffekten). En förhållandevis stor del av jobbskatteavdraget går till dessa individer. Enligt LOs egna beräkningar är det cirka 11 miljarder kronor, dvs. 35 procent av jobbskatteavdraget som går till denna grupp.⁵

Effekter på arbetsutbud och sysselsättning

Konjunkturinstitutet (KI) har gjort beräkningar av effekterna på utbytesgraden av att arbeta med anledning av jobbskatteavdraget (tillsammans med försämrade ersättningsnivåer). Beräkningarna i detta skede har inte gjorts specifikt för jobbskatteavdraget men generellt är slutsatsen av genomförda reformer att det blir en högre utbytesgrad av att arbeta och minskade tröskeleffekter, dvs. hushållen får behålla en större del av inkomsterna vid övergång från exempelvis arbetslöshet till arbete.

Detta beräknas i sin tur av KI leda till ett högre arbetsutbud och därmed en ökning av den potentiella arbetskraften. Jämviktsarbetslösheten kan minska något när människor söker

---

⁵ Källa: Hur tänker alliansen – vem ska arbeta mer? 2006

arbete mer intensivt och slutligen ökar den potentiella sysselsättningen med anledning av dessa båda förändringar, enligt KI.

KI har även gjort beräkningar av hur jobbskatteavdraget påverkar utbytet av att arbeta på marginalen, dvs. av att öka sin arbetstid. Slutsatsen är att jobbskatteavdraget innebär att drivkrafterna för att öka sin arbetsinsats stärks. Den genomsnittliga skatten sänks dock i högre grad än marginals-katten för ett flertal individer. Detta innebär att man får en positiv inkomsteffekt. Denna effekt motverkar marginals-kattesänkningens positiva effekter på antalet arbetade timmar, enligt KI.⁶

Se vidare ”Ett förstärkt jobbskatteavdrag” (avsnitt 3.1) för en diskussion av effekterna av hela jobbskatteavdraget som det utformats för 2008.

2.2 Slopad skattereduktion för avgifter till fack och a-kassa

I kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: 4,1 miljarder.

Förslaget

Inbetald fackföreningsavgift (med mer än 400 kronor/år) samt avgift till arbetslöshetskassa berättigade tidigare till en reduktion av skatten med 25 procent av fackföreningsavgiften och 40 procent av a-kasseavgiften. Denna regel har helt tagits bort. Förslaget är en del i finansieringen av jobbskatteavdraget.

Att avdragsrätten slopas innebär en fördyring av medlemskapet i facket och a-kassan. En individ som 2006 betalade 200 kronor till facket och 100 kronor till a-kassan fick en fördyring med 90 kronor i månaden (50+40) när skattereduktionen slopades, det innebär 1 080 kronor per år. Med dagens höjning av a-kasseavgiften på max 300 kronor skulle skattereduktionen för enbart a-kasseavgiften vara värd 160 kronor i månaden eller 1 920 kronor på ett år.

Slopandet av avdraget påverkar inte företagens kostnader för medlemskap i arbetsgivarorganisationer. De flesta förbund på arbetsgivarsidan har bildat servicebolag som är knutna till verksamheten. Huvuddelen, eller mellan 90 och 95 procent av den totala medlemsavgiften, betalas till servicebolaget och utgörs därmed av avdragsgilla driftkostnader i rörelsen. Resterande icke avdragsgilla del av avgiften täcker själva föreningsverksamheten.⁷

Kommentar

Den socialdemokratiska regeringen införde ett system för skattereduktion av fackföreningsavgiften från och med inkomståret 1983. Denna slopades dock 1992, under den tidigare borgerliga regeringen. Samtidigt avskaffades avdragsrätten för avgiften till arbetsgivarorganisationer, till den del den inte avsåg konfliktändamål. Avgifter till a-kassa har varit avdragsgilla under hela denna period, med begränsningen att endast avgifter över 1 000 kronor fått dras av.

⁶ Källa: Konjunkturläget, augusti 2007

⁷ Källa: Avdragsrätt för fackföreningsavgifter, SOU 2000:65

Den 1 januari 2002 infördes skattereduktionen för fack- och a-kasseavgift efter att frågan utretts i en offentlig utredning⁸. Bakgrunden var att företagen funnit ett sätt att kringgå avdragsförbudet genom bildandet av servicebolag och därmed hade skapat en möjlighet att göra avdrag för avgifter till arbetsgivarorganisationerna. Detta innebar en olik behandling av utgifter för arbetsgivare respektive arbetstagare. Skattereduktionen för anställda skulle sålunda motsvara den avdragsrätt som företagen har för sina avgifter till arbetsgivarförbunden.

För arbetsgivarna gjordes inga förändringar. Frågan om möjligheten att skapa likformighet genom att slopa arbetsgivarnas avdrag prövades. I utredning konstaterades att det är mycket svårt att skilja på den verksamhet som förs över i servicebolag för att undgå avdragsförbudet och sådan verksamhet som bedrivs i bolagsform av rent affärsmässiga skäl. Det ansågs då inte heller vare sig möjligt eller önskvärt att föreslå förändringar i de allmänna bestämmelserna som gäller för företagsbeskattningen och därmed för möjligheterna att göra avdrag för servicekostnader.

LO anser att skattereduktionen för fack- och a-kasseavgifter motiveras av likformighetsskäl. Ett slopande av skattereduktionen innebär att vi återigen hamnat i en situation med en ojämlig behandling av arbetsgivares och arbetstagares avgifter till medlemsorganisationer.

2.3 Nedsättningen av arbetsgivar- och egenavgifter slopas men...

En halvering av nedsättningen riktad till små och medelstora företag 2007 (slopas 2008). Nedsättning av arbetsgivaravgifter för enmansföretag som anställer slopas.

Halvering i kraft 1/1 2007. Total budgeteffekt 2007: $2,31 + 0,9 = 3,21$ miljarder kr⁹.

Slopande av nedsättningen riktad till små- och medelstora företag i kraft 1/1 2008 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: 4,62 miljarder.

Förslaget

Den generella nedsättningen av arbetsgivaravgiften med 5 procent på en lönesumma upp till cirka 750 000 sätts ner till hälften (detsamma gäller nedsättningen av egenföretagaravgiften). Nedsättningen slopas helt från 2008.

Dessutom slopas fr.o.m. utgången av 2006 den tillfälliga nedsättning av hela arbetsgivaravgiften (ålderspensionsavgift undantagen) för enmansföretag som anställer som skulle gälla mellan 1 juni 2006 och 31 december 2007.

---

⁸ SOU 2000:65

⁹ Periodiserad nettoeffekt 2007. 0,9 miljarder gäller sloandet av nedsättningen för enmansföretag som anställer och den effekten är enbart för 2007.

Kommentar

Den generella nedsättningen av socialavgifterna har funnits sedan 1997. Motivet har varit att bidra till sysselsättningsökningen genom att stimulera nyanställningar och uppmuntra till egenföretagande. Stödet har vid ett tillfälle utvärderats av Riksdagens Revisorer. Revisorerna räknade då med att varje nyskapat arbetstillfälle kostade 1,5 miljoner kronor. Därmed föreföll stödet ”vara det i särklass minst kostnadseffektiva inom de politikområden som syftar till att öka sysselsättningen”¹⁰.

LO har inte stått bakom den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifter som gjorts med inriktning mot småföretagen. Det allmänna motivet är att skatter i huvudsak ska användas till att finansiera välfärden och att detta är svårt att kombinera med flera mål, som exempelvis ett sysselsättningsmål. Mer specifika motiv var att LO ansett att dessa stöd sannolikt är ineffektiva samt att en sysselsättningsökning i små företag inte är mer angelägen än en sådan utveckling i de stora företagen.

Som en konsekvens av det var LO kritisk till införandet av en nedsättning med inriktning mot enmansföretag. Uppfattningen var att det inte är viktigare att öka sysselsättningen i enmansföretag än inom andra företagsformer. De pengar som använts i dessa stödformer kan sannolikt användas till att främja en ökad sysselsättning på ett mer effektivt sätt.

2.4 ...ersätts av sänkta socialavgifter för ungdomar och äldre

Slopad särskild löneskatt för äldre i kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Komplettering 1/1 2008 (Prop. 2006/07:100). Total budgeteffekt: -0,47 mdr - 0,09 mdr - 0,32 mdr = -0,88 miljarder kronor.

Sänkta socialavgifter för unga i kraft 1/7 2007 (aviserades i prop. 2006/07:1, förslaget utformades sedan i en promemoria). Budgeteffekt: -3,67 miljarder.

Förslaget

Förslaget för äldre anställda innebär att den särskilda löneskatten på lön och annan ersättning, samt på inkomst av aktiv näringsverksamhet avskaffas för personer som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare (dvs. personer som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet). Förslaget har därefter kompletterats med att den särskilda löneskatten på samma sätt avskaffades även för personer som är födda 1937 eller tidigare, detta från den 1 januari 2008.

Förslaget om sänkta arbetsgivaravgifter för unga innebär att arbetsgivaravgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, halveras för ungdomar som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år. Arbetsgivaravgifterna har sänkts från 32,42 till 21,31 procent. En motsvarande sänkning genomfördes även för enskilda företagare i samma ålder som betalar egenavgifter. I deras fall sänktes de totala avgifterna från 30,71 till 20,45 procent.

---

¹⁰ Källa: Riksdagens Revisorer, Rapport 2000/01:8 ”Sänkta socialavgifter - har det någon effekt?”

Kommentar

LOs syn på ungdomsarbetslösheten är att den främst beror på en brist i samstämmighet mellan den utbildning som vissa unga har och de kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. En starkare koppling mellan utbildningarnas inriktning och arbetsmarknadens krav är avgörande. Ungdomars lönekostnader är inte generellt sett för höga i Sverige. Det finns dock unga personer som sökt arbete en tid utan framgång och som kan behöva en subvention för att få sin första anställning. En generell arbetsgivaravgiftssänkning för en stor grupp unga är inte kostnadseffektiv sysselsättningspolitik, utan den metod som används bör vara selektiv och kopplad till individens behov efter en bedömning av Arbetsförmedlingen.

2.5 Fastighetsskatten - steg 1

Skattesänkning för småhus (5 mdr) och flerfamiljshus (2,4 mdr) innebär att fastighetsskatter sänks med totalt 7,43 miljarder kronor för 2007.

2.5.1 Småhus: Begränsning av markvärde samt frysta taxeringsvärden

Begränsat markvärde i kraft 1/1 2006 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: - 2,57 miljarder. Frysta taxeringsvärden i kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: - 2,44 miljarder.

Förslagen

Den del av fastighetsskatten som tas ut på tomtmark för småhus begränsas till högst 2 kronor/kvm eller max 5 000 kronor. För beskattningsåren 2007 och 2008 är underlaget för fastighetsskatten på småhus och hyreshus (bostadsdelen) högst samma som för beskattningsåret 2006.

En villa med ett taxeringsvärde på 2 150 000 kronor och markyta 1 200 kvm fick med ovanstående förändringar en lägre skatt med cirka 730 kronor per månad (8 760 kr/år).¹¹

Kommentar

Fastighetsskatten har tidigare varit skatt på en löpande avkastning som fastigheten ger, motsvarande den skatt som finns på andra sorters kapitalavkastning. Med de förändringar som genomfördes 2007 försvagades kopplingen mellan skatten och marknadsvärdet för många fastigheter. Kraftiga sänkningar av fastighetsskatten bidrar till att försvåra en likformig och neutral beskattning av kapitalinkomster. Det blir mer lönsamt ur skattehänseende att spara i en fastighet än att spara på bank och i aktier, givet att ränteavdragen bibehålls. De ändrade kostnadsrelationerna mellan olika sorters kapital innebär att hushållen relativt sett minskar sitt finansiella sparande och satsar mer på fastigheter.

En sänkning av fastighetsskatten bidrar inte till att det lönar sig mer att arbeta. Istället kan motsatt effekt uppstå. Det blir möjligt att arbeta mindre eftersom skattesänkningen för vissa hushåll ger en betydande inkomsteffekt dvs. att inkomsterna ökar utan att någon i

---

¹¹ Källa: Swedbank

hushållet behöver arbeta mer. Detta berör särskilt höginkomsthushåll högre upp i åldersgrupperna som relativt sett betalar mer fastighetsskatt än andra hushåll.

Effekter på bostadspriserna

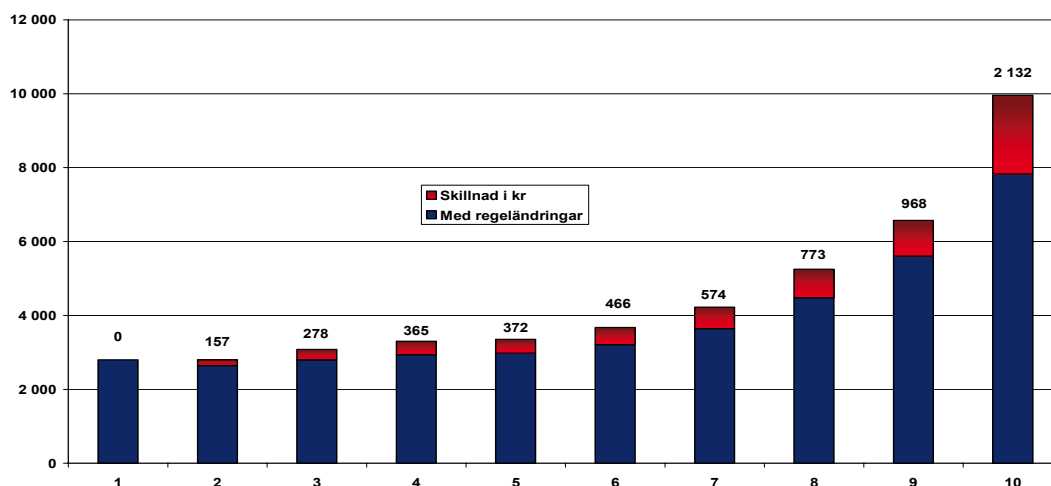
Även stabiliseringen av ekonomin kan påverkas av en fastighetsskattesänkning. När den löpande beskattningen på boendet minskar har hushållen råd att betala ett högre pris för en fastighet, utan att kostnaden för boendet blir högre än tidigare. Att fastighetsskatteuttaget minskades med 30 procent 2007 beräknas ha slagit igenom på fastighetspriserna. Prisökningen innebar att villaägare (allt annat lika) som genomsnitt blev cirka 100 000 kronor rikare.

Om värdet av hushållens fastigheter stiger och hushållen är nöjda med sin soliditet så kan värdestegringen användas till att öka belåningen på fastigheterna. En sådan belåning kan påtagligt öka de medel som hushållen kan använda för konsumtion och bostadsinvesteringar. Detta innebär en risk för ett ökat inflationstryck i ekonomin som riksbanken måste motverka genom att höja räntan. Så länge riksbanken bara har inflationsmålet för ögonen ska situationen inte påverka kapacitetsutnyttjandet. Men om riksbanken också känner sig manade att särskilt beakta fastighetspriser och förmögenhetsutveckling, så kan kraftigt höjda fastighetsvärden leda till en åtstramning av ekonomin med anledning av högre räntor.

Effekter på inkomstfördelningen

Det finns ett tydligt samband mellan fastighetsskatt och inkomster. SCB har beräknat hur det första steget i fastighetsskatteformen fördelar sig över olika hushåll. Beräkningarna visar att fastighetsskatten (efter skattereduktion) minskar betydligt mer vid högre inkomster.

Diagram 2.2: Medianvärde för fastighetsskatt (efter skattereduktion)
Decilgrupper efter disponibel inkomst, före och efter regeländringar 2007

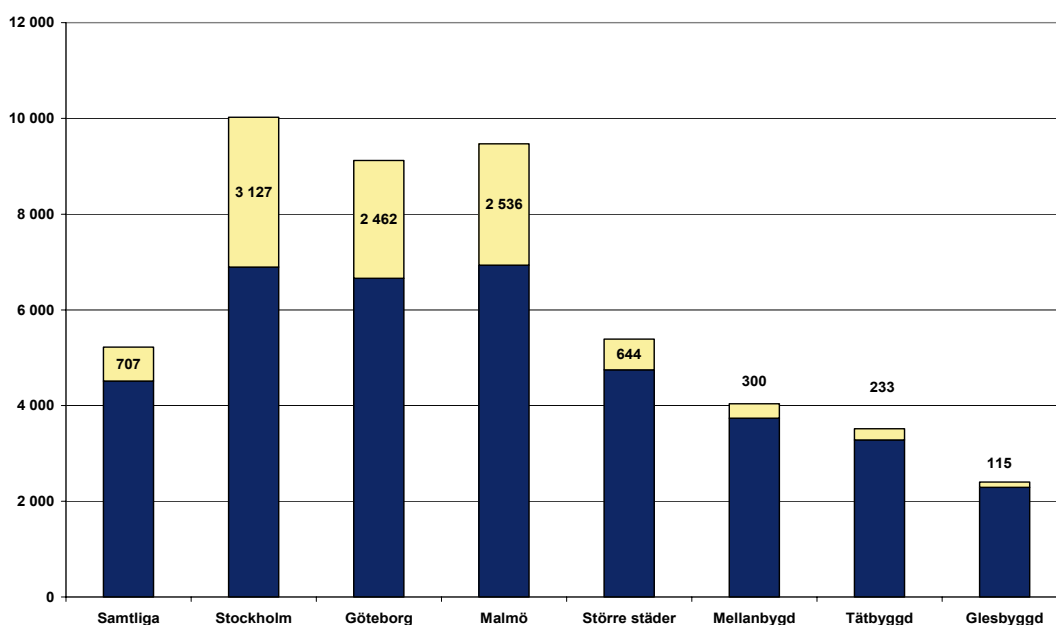
Källa: Fastighetsskattens förändring, SCB, 2007

Det är sålunda hushållen i de högsta inkomstskikten som får de största skatteförändringarna i kronor. Diagrammet ovan visar att medianen för fastighetsskatten är oförändrad för hushållet i decilgrupp 1. Detta beror på att många i detta inkomstskikt redan fått sin fastighetsskatt reducerad till 2 800 kronor genom den tidigare begränsningsregeln. I decilgrupp 10 betalade medianhushållet 9 962 kronor före regeländringen och 7 830 efter – en skillnad på 2 182 kronor.

Effekter på fördelningen mellan regioner

Det är mycket stora skillnader på hur mycket fastighetsskatt hushåll i olika delar av landet betalar. Det regioner där fastighetsvärdena är högst tjänar mest på ett tak för markvärdet och frysta taxeringsvärden, vilket syns tydligt i diagrammet nedan.

Diagram 2.3: Medianvärde för fastighetsskatt (efter skattereduktion) 2007, skillnad i kronor mellan nya och gamla regler

Källa: Fastighetsskattens förändring, SCB, 2007

Diagrammet ovan visar skillnaden mellan reglerna som gällde för 2006 och regelverket för 2007. För Stockholmsområdet innebär skattesänkningen exempelvis att medianhushållet går från att betala 10 000 kronor i skatt till att betala cirka 6 900, en minskning med 3 100 kronor. I glesbygden¹² minskar medianvärdet för skatten endast med lite drygt 100 kronor detta år.

Av de tio kommuner som fick den högsta skattesänkningen ligger alla utom en (Lomma) i Stockholmsområdet. Det är i denna region som de högsta taxeringsvärdena återfinns.

¹² Kommuner med mindre än 27 000 invånare.

Tabell 2.3: Medianvärde för fastighetsskatt (efter skattereduktion) i kr 2007, för de tio kommuner med störst sänkning

Kommun	Utan regeländringar	Med regeländringar	Skillnad i kr	Skillnad i %
Danderyd	21 836	12 796	-9 040	-41
Lidingö	20 910	11 948	-8 962	-43
Vaxholm	15 606	9 722	-5 884	-38
Täby	15 734	9 909	-5 825	-37
Nacka	13 392	8 296	-5 096	-38
Sollentuna	14 316	9 336	-4 980	-35
Tyresö	12 077	7 840	-4 237	-35
Järfälla	12 026	7 904	-4 122	-34
Lomma	13 294	9 202	-4 092	-31
Upplands Väsby	11 180	7 138	-4 042	-36

Källa: Fastighetsskattens förändring, SCB, 2007

2.5.2 Hyreshus: Sänkt skattesats samt frysning av taxeringsvärdet, samt avskaffad schablonintäkt för bostadsrättsföreningar

Skattesänkningen för hyreshus i kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: - 0,65 - 0,77 = - 1,42 miljarder. Avskaffad schablonintäkt i kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: - 1 miljard kronor.

Förslagen

Skattesatsen för hyreshus sänktes från 0,5 procent till 0,4 procent 2007. Taxeringsvärdet frystes på 2006 års nivå. Åtgärden omfattar hyreshus samt flerbostadshus som ägs av bostadsrättsföreningar. Den är ämnad att dämpa fastighetsskattens genomslag på boendekostnaderna för de som bor i flerfamiljsfastigheter.

Inkomstbeskattningen av bostadsrättsföreningar slopades helt. Denna har tagits ut i form av skatt på en schablonmässigt beräknad inkomst. Föreningen tog upp 3 procent av taxeringsvärdet (samt erhållna räntebidrag) och detta beskattades i inkomstslaget näringsverksamhet.

Kommentar

Det faktum att bostadsrättsföreningar betalat både fastighetsskatt på taxeringsvärdet samt inkomstskatt på schablonintäkten som också baserar sig på taxeringsvärdet har varit omdiskuterat. Med hänsyn till neutraliteten mellan olika boendeformer föreslog exempelvis Fastighetsbeskattningskommittén att *fastighetsskatten* på hyresbostadsfastigheter skulle avvecklas.¹³ Man ansåg dock att den konventionella inkomstbeskattningen var motiverad i neutralitetshänseende. I LOs yttrande över utredningen instämde vi i slutsatsen att fastighetsskatten på hyresbostäder rimligen borde avvecklas men att inkomstbeskattningen var rimlig.

¹³ Källa: SOU 2000:34, Likformig och neutral fastighetsbeskattning

2.6 Fortsatt reformering av 3:12-reglerna

I kraft 1/1 2007 (Prop. 2006/07:1). Budgeteffekt: $-0,56 - 0,14 = 0,7$ miljarder.

De s.k. 3:12-reglerna gäller aktiebolag med få och aktiva ägare, fåmansbolagen. Regelverket är ämnat att förhindra att inkomster omvandlas från högbeskattade tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster. För företagare som ligger under brytpunkten ger högre löneinkomst rätt till bättre ersättning vid sjukdom och högre pensionspoäng. Det är därför inte alls säkert att det totalt sett lönar sig att ta ut överskott som utdelning i stället för lön i alla lägen.

Förslaget

De nya reglerna gäller för ägare som är verksamma i aktiebolag med upp till fyra ägare (delägarkretsar) som kontrollerar mer än hälften av rösterna. Utgångspunkten är att begränsa del av utdelningen eller kapitalvinsten vid försäljning som får beskattas som kapitalinkomst och i stället beskatta den som inkomst av tjänst. Utdelning och kapitalvinst upp till den högsta gränsen beskattas med 20 %, därutöver blir det tjänstebeskattning med upp till ca 58 %.

Det s.k. schablonbeloppet i förenklingsregeln höjs från 1,5 till 2 inkomstbasbelopp (IBB). De nya reglerna har en schablonregel som innebär att utdelning och kapitalvinst upp till ca 89 000 kr (i deklarationen 2008) får beskattas med 20 procent. Det lönebaserade utrymmet höjs från 20 till 25 procent upp till en lönesumma på 60 IBB. Avdraget på 10 IBB som begränsar den lönesumma som ligger till grund för det lönebaserade utrymmet tas bort.

Mycket förenklat räknas utdelningsutrymmet som får beskattas med 20 procent fram enligt följande modell: Anskaffningspriset för aktierna x statslåneräntan + 9 % och ett löneunderlag på 25 % av alla kontanta löner upp till 890 000 kr + 25 % av lönerna över 2 670 000 kr. Om utrymmet inte utnyttjas ett år får det sparas till kommande år och räknas upp med statslåneräntan plus 3 procentenheter.

Kommentar

Vid den senaste revideringen av skattereglerna för 3:12-bolagen som genomfördes 2006 var LO avvisande.¹⁴ Beskattningen av 3:12-bolagen sänktes med 1 miljard kronor och LO ansåg att det inte visats att detta var nödvändigt för att kunna uppnå en neutral skattebehandling jämfört med övriga bolag. LO anser att beskattningen av fåmansbolag med aktiva ägare ska ske på ett sådant sätt att investeringar i dessa företag varken gynnas eller missgynnas jämfört med investeringar i andra aktiebolag (bolag med spritt ägande). Dessutom ska beskattningen av utfört arbete ske på liknande sätt oavsett om arbetsinsatsen sker i det egna 3:12-bolaget eller som anställd i ett annat företag.

---

¹⁴ Se LOs remissyttrande Dnr. 20050081

2.7 Förmögenhetsskatten slopas

I kraft utgången av år 2007 (Aviserad i prop. 2006/07:100, proposition 2007/08:26).
Budgeteffekt: -6,89 miljarder.

Skattepliktiga tillgångar enligt tidigare regelverk:

- Fastigheter, på taxeringsvärdet (som ska motsvara 75 procent av marknadsvärdet).
- Bostadsrätter, andel av bostadsrättsföreningens förmögenhet (vilket kan innebära en undervärdering eftersom marknadsvärdet och taxeringsvärdet markant skiljer sig åt i storstadsområdena).
- Aktier på börsens A-lista tas, till 80 procent av marknadsvärdet (om man är en s.k. *huvuddelägare* och innehar mer än 25 procent av röstvärdet i aktierna utgår ingen förmögenhetsskatt)
- Andelar i aktiefonder, till 80 procent av marknadsvärdet.
- En livförsäkring (kapitalförsäkring) som inte utgör en pensionsförsäkring är skattepliktig.
- Tillgångar på bankkonton, obligationer och riksgäldskonton tas upp till 100 procent.

Skattefria tillgångar enligt tidigare regelverk:

- Aktier på O-listan (om de inte flyttat dit från A-listan i skatteplaneringssyfte efter den 29 maj 1997, aktierna beskattas då som om de vore A-listade).
- Onoterade aktier är i princip skattepliktiga men får oftast inte något värde eftersom tillgångar nedlagda i näringsverksamhet inte räknas med.
- Förmögenhet nedlagd i näringsverksamhet är skattefri (privata tillgångar ska dock avskiljas från företagsförmögenheten).
- Tillgångar i form av privat pensionssparande är skattebefriade.

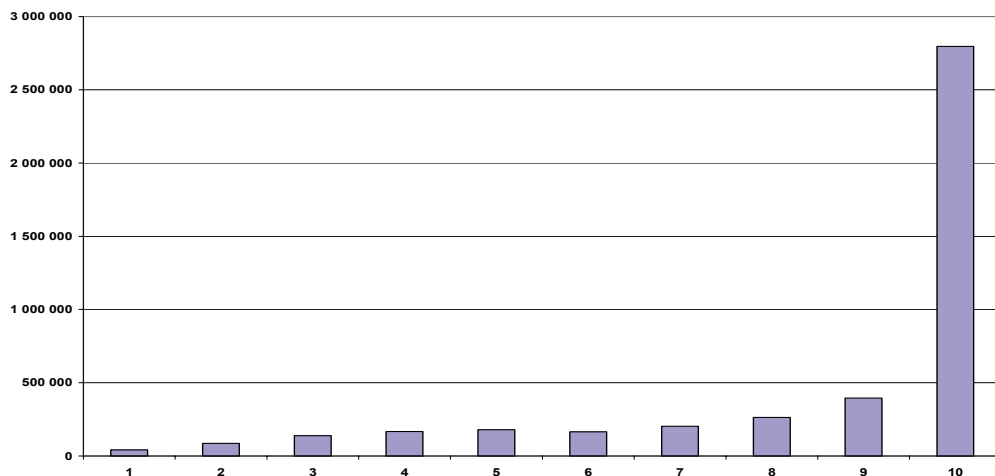
Kommentar

När förmögenhetsskatten slopades sänktes skatten för de allra rikaste i Sverige. De som beskattades var de som hade mer än 1,5 miljoner kronor kvar av sina tillgångar när alla skulder räknats bort. För ett hushåll gällde att de som hade mer än 3 miljoner i nettotillgångar betalade förmögenhetsskatt.

Fördelningseffekter av slopad förmögenhetsskatt:

Ett argument för att slopa förmögenhetsskatten har varit att skatten även träffar ”vanligt folk” som innehar högt värderade fastigheter. Detta kan i och för sig vara sant i enskilda fall men huvuddelen av förmögenhetsskatten betalades in av den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna.

Diagram 2.4: Förmögenhetsskatt i decilgrupper efter nettoinkomst (tkr), 2007

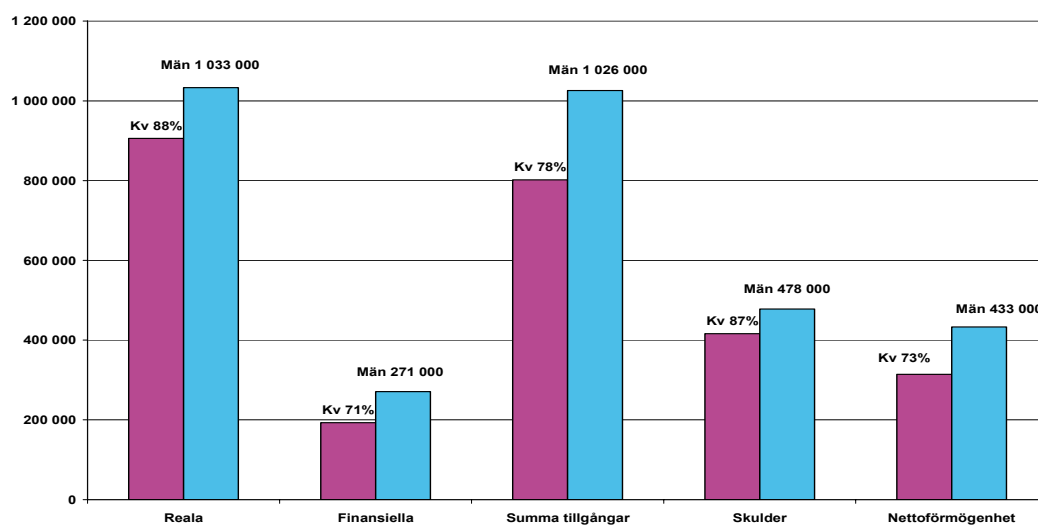
Källa: SCB, FASIT (förmögenhetsvärden för år 2005)

Så mycket som 63 procent av den totala förmögenhetsskatten år 2005 betalades in av personer i decilgrupp 10. Diagrammet visar dock att det fanns individer i samtliga decilgrupper som betalade förmögenhetsskatt.

Marknadsvärdet av hushållens tillgångar uppgick till sammanlagt 2 100 miljarder för män och 1 600 miljarder för kvinnor år 2004. Det innebär att kvinnor sammanlagt innehade 43 procent av tillgångarna. På samma sätt innehade kvinnor en mindre andel av de sammanlagda skulderna. De kvinnor som har tillgångar har som genomsnitt betydligt mindre tillgångar än männen. Diagrammet nedan visar männens genomsnittliga tillgångar och skulder samt kvinnornas andel av desamma.

Diagram 2.5: Genomsnittliga tillgångar för kvinnor och män 2004.

För individer med tillgångar.

Källa: HEK, SCB, Finansdepartementets beräkningar i BP07

När det gäller inbetald förmögenhetsskatt för 2005 så betalade kvinnorna in cirka 43 procent av skatten. Förmögenhetsskatten hade också en tydlig åldersprofil, i den bemärkelsen att den inbetalda förmögenhetsskatten steg med stigande ålder. Så mycket som 90 procent av skatten betalades in av de individer som var 50 år och uppåt (2005).

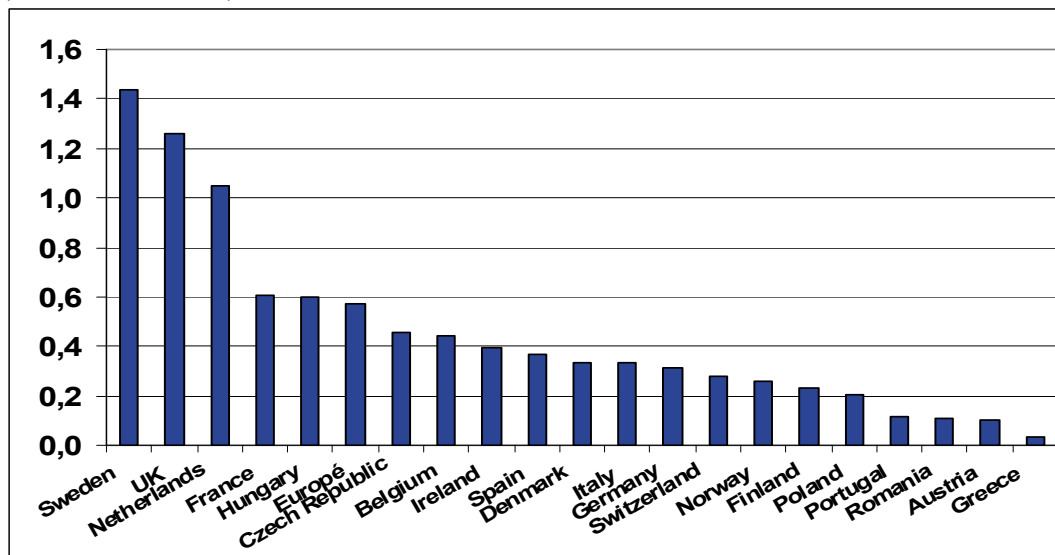
Andra effekter av slopad förmögenhetsskatt:

Förmögenhetsskatten uppfyllde inte kraven på en likformig skatt. Därmed riskerade den att skapa en rad negativa effekter som en olikformig beskattning medför. En smal bas med en rad undantag och nedsättningar ger upphov till skattebetingade beslut. Förmögenhetsskatten hade låg legitimitet för att den var svåröverskådlig och utformningen var svår att förstå. Det beror på det stora antal undantag som införts på området.

Ett framträdande argument för att slopa förmögenhetsskatten har varit att det gynnar entreprenörskap och sysselsättning. Vi anser att detta argument är mycket svagt. Att slopa förmögenhetsskatten är inte en åtgärd som ”riktar sig till dem som är i störst behov av stöd för att komma i arbete”, som de borgerliga partiledarna påstår i en gemensam artikel.¹⁵ Motiveringarna har bland annat varit att:

”Det råder brist på riskvilligt kapital i Sverige.” Men det finns inget belägg i statistiken för detta påstående. Investeringar av så kallade riskkapitalbolag (Private Equity-bolag) har blivit ett allt större fenomen i västvärlden. Sverige är bland de länder som har högst andel riskkapitalinvesteringar i Europa mätt i förhållande till BNP.

Diagram 2.6: Private Equity-investeringar i procent av BNP, 2006 (destinationsland)

Källa: IFSL estimates based on EVCA/Thomson Financial/PwC, APER, NVCA, Dealogic data

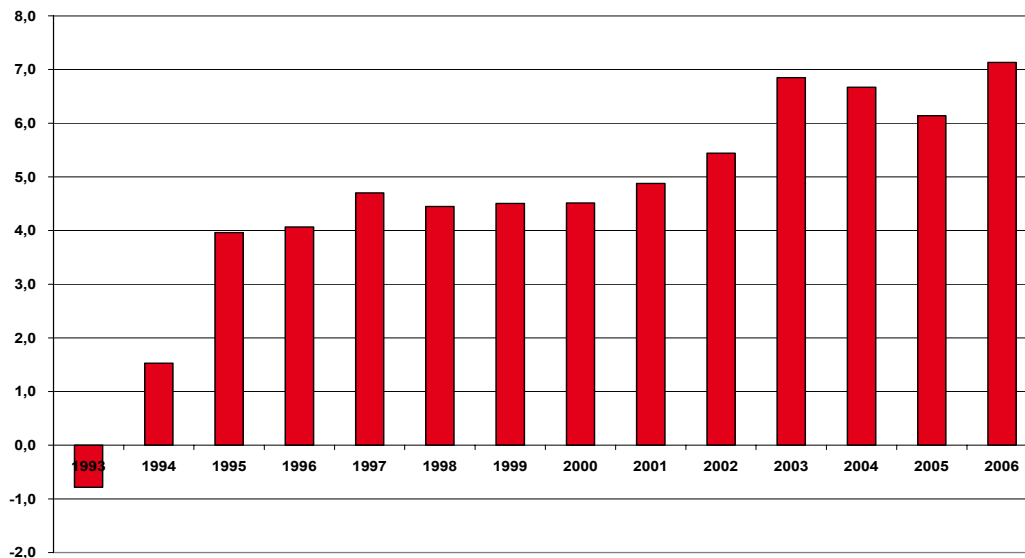
¹⁵ Källa: DN-debatt 28/3 2007

”Förmögenhetsskatten utgör ett hinder för investeringar i Sverige.” Så har inte varit fallet. Investeringarna ökar för närvarande snabbt och ligger i nivå med jämförbara länder. Summan av investeringar i Sverige styrs av lönsamheten i dessa, dvs. avkastningen i svenska företag etc. Investerare finns i alla länder och kapital förflyttar sig mycket lätt över landets gränser. Utländska aktörer betalar inte svensk förmögenhetsskatt, varför deras investeringar inte har påverkats av de svenska skattereglerna på detta område.

”Förmögenhetsskatten utgör ett hinder för svenskar investeringar i Sverige.” Det är riktigt att svenskar blir mer förmögna med slopad förmögenhetsskatt och därmed skulle kunna investera mer i Sverige. Den skattelättnad som fanns för onoterade bolag och bolag på O-listan styrde dock kapitalet till i huvudsak svenska bolag (för att kompensera för en ev. sämre tillgång till internationellt kapital). Om ett tillgångsslag gynnas i förhållande till andra är dock i sig inte bra, detta kan få tillväxthämmande effekter eftersom kapital och investeringar då delvis styrs av skatter och inte av vilken investering som ger högst avkastning före skatt. Ett slopande innebär att denna relativa fördel försvinner.

En förmögenhetsskatt kan dessutom påverka nivån på sparandet - ju högre skatt desto lägre sparande – även om effekterna sannolikt är små. Om sparandet i den svenska ekonomin allmänt sett blir alltför lågt, kan stora underskott uppstå i utrikeshandeln vilket i förlängningen kan orsaka valutakriser. Situationen är nu i stället den motsatta. Sparandet i den svenska ekonomin har sedan mitten av 1990-talet varit rekordhøgt (se diagrammet nedan), vilket i stället tyder på att sparandet är för høgt. Förmögenhetsskatten kan därför inte anses utgjort något allvarligt hinder för svenska kapitalägares sparande.

Diagram 2.7: Bytesbalansen i % av BNP, 1993 till 2006

Källa: SCB samt egna beräkningar

LOs slutsats blir att i ett makroekonomiskt perspektiv råder ingen kapitalbrist för svenska företag, utan det verkar i stället råda ett överflöd av kapital. Detta behöver dock inte utesluta att vissa företag kan ha kapitalbrist. I många fall kan detta vara rimligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, då dessa företag sällan kan erbjuda lönsamma och livskraftiga investeringsprojekt.

Vidare påstås att ”*ett slopande av förmögenhetsskatten ökar Sveriges konkurrenskraft*”. Så är inte fallet. Förmögenhetsskatten betalades av privatpersoner, inte företag. Om man vill sänka företagets kostnader är det mest effektiva åtgärden en sänkt bolagsskatt.

”*Ett slopande av förmögenhetsskatten leder till att svenskar tar hem gömda tillgångar i utlandet.*” Det är av naturen mycket svårt att uppskatta storleken på detta fenomen. Om svenskar har omfattande tillgångar i utlandet som de nu redovisar i större utsträckning - vad är garantin för att pengarna i nästa steg investeras i svenska företag? Sannolikt fördelar pengarna sig på samma sätt som hushållens finansiella och reala sparande i stort. En slopad förmögenhetsskatt kan också leda till att utlandssvenskar flyttar hem och ”tar med sig” sina tillgångar. Om detta leder till ökade investeringar i svenska företag är osäkert.

Slopandet av förmögenhetsskatten innebär att vissa grupper får en lägre beskattning och därmed högre inkomster, allt annat lika. Detta ger en inkomsteffekt som inte är beroende av deras eget arbete, vilket innebär att de kan välja att arbeta mindre och fortfarande ha bibehållen inkomst. Detta är sålunda inte en skatteförändring som leder till ökat arbetsutbud.

Utformningen av förmögenhetsbeskattningen hade gjort skatten svåröverskådlig. LO anser dock att den ökade inkomstspridningen, som till stor del beror på ökade skillnader i kapitalinkomster, motiverar någon form av extra skatt på dessa inkomster som bidrar till att jämna ut oacceptabelt stora inkomstskillnader.

2.8 Skattereduktion för hushållstjänster

I kraft 1/7 2007 (Prop. 2006/07:94). Budgeteffekt: - 1,3 miljarder.

Förslaget

Fr.o.m. 1 juli 2007 infördes en skattesubvention för hushållstjänster. Den innebär att individer kan jämka skatten det år som tjänsterna utförs. Exempel på tjänster som omfattas är hushållsarbete såsom städning, klädtvätt, matlagning och barnpassning. Även vissa tjänster kopplade till tomt eller trädgården, till exempel snöskottning, ingår.

Alla över 18 år kan få en skattesubvention på hälften av arbetskostnaden upp till en reduktion på som mest 50 000 kronor per person och år – dvs. en arbetskostnad på 100 000 kronor per år. Det innebär att ett hushåll med två sammanboende vuxna kan ha utgifter för hushållstjänster för 200 000 kronor per år och få skattereduktion på sammanlagt 100 000 kronor per år. För ett sammanboende par berättigar upp till 55 timmar per månad till subvention vid ett timpris på 300 kronor - för en ensamstående blir det hälften så många timmar.

Kommentar

Förslaget är, enligt regeringen, ämnat att skapa nya jobb inom hushållssektorn och omvandla svart arbete till vitt arbete. Dessutom vill man att förslaget ska bidra till att förbättra förutsättningarna för att kvinnor och män ska kunna kombinera arbetsliv och familjeliv på lika villkor. LO menar att dessa effekter är alltför begränsade för att motivera skattebortfallet och de oönskade fördelningseffekter som dessa skattesänkningar ger upphov till.

Fördelningseffekter

De stora vinnarna av förslaget är de hushåll som redan idag har stora utgifter för marknadsproducerat hushållsarbete. Den ursprungliga promemorian med förslaget från regeringen anger att innan skattereduktionen infördes hade 5 000 – 8 000 personer utgifter för vita hushållstjänster.

LO anser att taket för skattereduktionen på 50 000 kronor per fysisk individ är uppseendeväckande högt. Om ett hushåll skulle behöva ekonomisk hjälp till hushållsarbete, så handlar inte behovet om att köpa hushållstjänster för 200 000 kronor. I det fall som ett hushåll har utgifter i denna storlek, får man förutsätta att övriga ekonomiska omständigheter visar att detta hushåll inte alls är i behov av ekonomisk hjälp. Skatteverket uppskattar att de hushåll som köper svarta hushållstjänster har i genomsnitt utgifter på 4 000 kronor per år. Om man antar att det vita priset är 4 gånger högre än det svarta, skulle dessa hushåll i genomsnitt behöva ett tak på 16 000 kronor för att kunna få skattereduktion för sitt behov av hushållsarbete. Detta skulle motsvara ett tak per fysisk individ på 8 000 kronor.

LO är mycket kritisk till den fördelningsanalys som regeringen själva gjort av detta förslag. I analysen nämns exempelvis ingenting om vilka fördelningseffekter som uppstår då t.ex. förmögna svenskar får skattereduktion för sina utgifter utomlands.¹⁶ I stället lyfts de positiva fördelningseffekter som skulle uppstå då individer börjar arbeta på den formella arbetsmarknaden fram, dvs. när vissa slutar arbeta svart och i stället arbetar vitt. De positiva effekterna är att de får ett offentligt försäkringsskydd. Det är uppenbart att ökningen av dessa typer av hushållstjänster utanför Sverige inte kommer att påverka sysselsättning och svartarbete i Sverige. Dessutom är det ytterst tveksamt om den friköpta tiden från eget hushållsarbete utomlands kan få någon effekt på arbetsutbudet i Sverige.

Svarta jobb blir vita?

Syftet med förändringen är bl.a. att det ska löna sig att anlita vita tjänster istället för svarta. Ett exempel visas i tabell 2.4. Här har antagits att det svarta timpriset är 75 kronor och det vita cirka 310 kronor. I detta exempel innebär det att det kvarstår en skillnad i att köpa svarta tjänster och att löpa dem vitt, även efter skattereduktionen. Det krävs att det svarta timpriset är hälften av det vita, om det för kunden ska bli lika dyrt efter skattereduktion att köpa vita som svarta hushållsnära tjänster. Betalar kunden däremot ett lägre timpris än hälften av det vita, blir det fortfarande billigare att anlita svarta tjänster.

---

¹⁶ Enligt Skatteverkets anvisningar får svenska medborgare reducerad skatt även för utgifter i ett annat EU-land.

Mervärdet när man betalar vitt är dessutom att saker i hemmet är försäkrade mot skador och att den man anlitar omfattas av socialförsäkringar.

Tabell 2.4: Skillnad för köparen mellan svarta och vita hushållstjänster med skattereduktion

	Utgift "vitt"	Utgift "svart"	Skillnad
Utgift/mån utan reduktion	1 856	449	1 407
Skattereduktion/mån	928	0	928
Utgift/år med reduktion	928	449	479

Exempel med städning 2 ggr/mån 3 timmar/gg, vitt timpris 310 kr och svart 75 kr

Utifrån en dansk studie gjord av Ehrvervsministeriet¹⁷ går det att uppskatta att sysselsättningen kan öka med cirka 2 000 helårsarbeten med anledning av skattereduktionen. Effekten består i att cirka 1 500 svarta jobb kan bli vita i en ny (i stort sett) obeskattad hushållssektor. En ytterligare effekt blir att eget hushållsarbete kan minska vidare till förmån för marknadsarbete vilket innebär att arbetsutbudet för dessa individer kan öka och beräknas bidra med cirka 500 helårsarbeten. En ökad efterfrågan på hushållstjänster kan i stort sett antas motsvaras av en minskning av efterfrågan på övriga tjänster men effekten på långtidsarbetslösheten innebär att den kan uppskattas minska med 100 personer. Sammantaget blir sysselsättningsökningen sålunda cirka 2 100 helårsarbeten.¹⁸

De begränsade fördelningseffekter som uppstår då svarta arbeten blir vita ska jämföras med de fördelningseffekter som uppstår med anledning av att hushåll med högre inkomster får en kraftig skattereduktion. LO anser vidare att det i grunden är felaktigt att bekämpa skattesmitning med att erbjuda skattebefrielse. LO förespråkar istället att de resurser som skattereduktionen tar i anspråk överförs till Skatteverket för att utöka bekämpningen av svartarbete.

2.9 Premieskatt trafikförsäkring

I kraft 1/7 2007 (Prop. 2006/07:96). Budgeteffekt: 2,8 miljarder.

Förslaget

En höjning av trafikförsäkringspremien har införts från den 1 juli 2007.

Försäkringsbolagen ska betala 32 procents skatt på de trafikförsäkringspremier de hanterar.

Trafikförsäkringsavgiften, den avgift som tas ut av fordonsägare som inte betalat sin trafikförsäkring, beskattas med 32 procent (trafikförsäkringsföreningen är skattskyldig). Värdet av bilförmån höjs med cirka 700 kronor per år.

¹⁷ Källa: Baggrundsrapport: Samfundsøkonomiske konsekvenser af hjemmeserviceordningen.

¹⁸ Se bilag till LO:s remissyttrande Dnr. 20060811 för hela beräkningen.

Förslaget innebär att det blir olika stor höjning beroende på ålder, fordon och ort, allt efter skaderisk. En genomsnittlig premie väntas öka med cirka 700 kronor per år¹⁹.

Kommentar

Tanken med skatten är att fordonsägarna ska bära statens kostnader för bl.a. sjukpenning och sjukersättning för de befintliga trafikskadorna. Förslaget innebär dock endast ett litet steg i den riktningen, dvs. ett ökat bidrag till finansieringen av sjukförsäkringen.

På sikt vill regeringen införa en särskild trafikförsäkring av vilken kostnaderna för samtliga framtida skador bärs. I propositionen skriver man följande:

En reform av trafikförsäkringen bedöms på sikt ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader. En överföring av ansvaret för kostnaderna för trafikskadorna till trafikförsäkringen kräver dock ytterligare överväganden och kommer att utredas i särskild ordning. En överföring av kostnaden för trafikskador till trafikförsäkringen kan enligt försäkringsmässiga principer endast avse trafikskador som inträffar efter det att överföringen har kommit till stånd. Ansvaret för de trafikskador som har uppkommit före överföringen kommer därför att stanna på staten och ersättning utgå genom socialförsäkringen.

LO ser ett antal svårigheter med en helt privat trafikförsäkring som täcker framtida trafikskador. Under övergången från vad som är ett *pay as you go*-system (skattebetalarna tar kostnaderna när de kommer, inte när de orsakas) till ett fonderat system, kommer försäkringstagarna att betala två gånger. Skälet till att man betalar två gånger är att i ett fonderat system måste hela kostnaden för en skada - för innevarande *samt* framtida år - tas in det år de inträffar. Detta samtidigt som det finns kostnader kvar i ”*pay as you go*”-systemet. Det innebär sålunda att man både ska finansiera de årliga utgifterna och bygga upp en fond som klarar utgifterna i framtiden.

LO befärar dessutom att administration kring dessa försäkringar skulle bli mer betungande om den sköttes helt av försäkringsbolagen. Det är sannolikt att försäkringsbolagens och samhällets kostnader för processer mellan försäkringsbolag skulle bli stora. Om två bilar är inblandade har försäkringsbolagen all anledning att försöka lägga över ansvaret för olyckan på den andra parten. Hur de skadades inkomster ska tryggas under tiden är ytterligare ett frågetecken. Vidare behöver Försäkringskassan idag inte särskilja skador från trafikolyckor från andra skador i rehabiliteringsprocessen. Men om försäkringsbolagen får ansvar för trafikskadorna måste gränsen mellan deras och Försäkringskassans ansvar dras på något vis. Här finns återigen skäl för tvister som ger upphov till nya kostnader och skapar osäkerhet för de skadade.

Det kanske minst tilltalande med förslaget är att privata försäkringsbolag blir delaktiga i bedömningen av vilka som ska kosta på rehabilitering. Försäkringsbolagen skulle visserligen få incitament att satsa på rehabilitering av skadade. Men det innebär samtidigt att hur mycket rehabiliteringen får kosta och vilka som får del av den beslutas på rent ekonomiska grunder utan hänsyn till rättvisaspekter som man kan beakta i en offentlig sjukförsäkring.

---

¹⁹ Källa: Swedbank

3 Skatteförändringar 2008

Under 2008 fortsätter regeringen att föreslå minst lika många – eller faktiskt fler – förändringar på skatteområdet. Man har alltså inte för avsikt att slå av på reformtakten på detta område så här långt, även om förslagen inte omfattar lika stora kostnader för staten som föregående år. Bland några av de större förändringarna för 2008 kan nämnas en utökning av jobbskatteavdraget, en omfattande omläggning av fastighetsbeskattningen samt ett förslag till införande av skattelättnader för vissa delar av tjänstesektorn (ett förslag som dock stött på patrull från EU-kommissionen).

Med ovan nämnda förändringar förstärks också bilden av att man från regeringens håll inte ställer sig bakom principer som rättvisa, likformighet och enkelhet när det gäller skatteuttaget. Som vi visat tidigare innebär jobbskatteavdraget att inkomster dras isär och en förstärkning av detta innebär en förstärkning av den effekten. Regelverket är dessutom mycket komplicerat och det är svårt för den enskilde individen att skapa sig en överblick över de nya skattereglerna.

Ett slopande av den statliga inkomstskatten med en ersättning av en kommunal avgift ger en fastighetsbeskattning som inte längre baseras sig på fastigheternas värde och en beskattning som skiljer sig väsentligt mot andra kapitaltillgångar. Om förslaget om sänkta arbetsgivaravgifter för vissa delar av tjänstesektorn genomförts så vore detta ett tydligt steg mot att plocka isär det svenska skattesystemet.

För statsfinanserna är dock skattesänkningarna inte lika kostsamma som för året innan. Detta beror bland annat på att fastighetsskatteformen är finansierad inom bostadssektorn och att det genomförs en rad förändringar som innebär höjda punktskatter, såsom höjd skatt på koldioxid, höjd fordonsskatt och tobaksskatt.

Totalt har skatterna sänkts med lite drygt 8 miljarder kronor för 2008, fördelat på cirka 40 regelförändringar. Inräknat 2007 innebär det att skatterna har sänkts med nästa 55 miljarder och att regeringen på dessa två år har hunnit med att genomföra över 70 regelförändringar i skattesystemet, såväl stora som små.

Tabell 3.1: Budgeteffekter av förslag på skatteområdet 2008 i BP07 och VP07.
 Bruttoeffekt samt varaktig effekt för offentlig sektor, mdr kr.

Förslag i budgetpropositionen för 2007	Bruttoeffekt¹ I kraft 1/1 2008	Varaktig
Lättnader i kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar	-0,3	
Sänkt energiskatt på el i norra Sverige	-0,27	-0,24
Sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn ²	-2,37	-4,72
2007 års ekonomiska vårproposition		
Begränsningar i avdragsrätten för pensionsförsäkringar	1,3	1,3
Slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare	-0,35	-0,32
Förlängd redovisningsperiod mervärdesskatt ³	-0,28	-0,28
Delsumma andra prop	-2,27	-4,26

- 1) Med bruttoeffekt avses endast den direkta årliga effekten av den skatt som regeländringen avser.
 2) Uppdaterade bedömningar visade att kostnaderna för förslaget blev högre än tidigare beräknat.
 3) Förändringar i förslaget medför ytterligare kostnader.

Tabell 3.2: Budgeteffekter av förslag på skatteområdet 2008 i BP08.

Bruttoeffekt samt varaktig effekt för offentlig sektor, mdr kr.

Förslag i budgetpropositionen för 2008	Bruttoeffekt¹ I kraft 1/1 2008	Varaktig
Socialavgifter		
Följdändring p.g.a. justering i lagen om inkomstgrundad ålderspension (ökad inbetalning till allmän pensionsavgift)	0,05	0,05
Följdändring skattereduktion för allmän pensionsavgift	-0,05	-0,05
Punktskatter		
Avtrappning energiskatteavdrag för vindkraft	0,03	0,02
Bedömningar i budgetpropositionen för 2008		
Förvärvsinkomstskatter		
Förstärkt jobbskatteavdrag, steg 2	-10,72	-10,72
Höjt förmånsvärde lånedatorer, från 2400 till 4800 kr/år	0,89	0,89
Höjt reseavdrag, från 18 kr/mil till 18,50 kr/mil	-0,14	-0,14
Socialavgifter		
Sänkta socialavgifter för vissa tjänsteföretag, komplettering ²	-0,18	-0,13
Kapital- och egendomsskatter		
Reformerad beskattning av bostäder, totalt	0	0,48
varav: Slopad statlig fastighetsskatt	-16,34	-16,64
Kommunal fastighetsavgift, totalt inklusive KPI-effekt	12,06	12,84
<i>småhus, 6000kr/år eller maximalt 0,75% av tax.värdet³</i>	9,46	10,07
<i>flerbostadshus, 1200kr/år och lägenhet, max. 0,4% av taxv³</i>	2,6	2,77
Höjd kapitalvinstskatt privatbostäder, från 20 till 22%	1,12	1,12
Återföring av uppskov arv, gåva, testamente och bodelning	1,38	1,38
Tak för uppskovsbelopp, 1,6 miljoner kronor	0,49	0,49
Justering av uppskovsregler (förvärv billigare bostad) .	0,22	0,22
Räntebeläggning av uppskov, 0,5% av uppskovsbeloppet	1,07	1,07
Höjd fastighetsskatt vattenkraftverk, från 1,7 till 2,2%	0,64	0,46
Punktskatter		
Ej genomförd sänkning av koldioxidskatt i den handlande sektorn	1,03	0,74
Sänkt koldioxidskatt i den handlande sektorn, förändringarna sker i två steg, 2008 och 2010 ⁶	-0,13	-0,44
Höjd koldioxidskatt, +6 öre/kg koldioxid	1,85	1,49
Höjd energiskatt på diesel mk1 och mk2, +20 öre/l	0,88	0,73
Kompensation jordbruk och skogsbruk för höjd dieselskatt	-0,08	-0,06
Sänkt återbetalningsgräns på el och diesel, från 1000 till 500 kr	-0,1	-0,07
Sänkt fordonsskatt för dieselpersonbilar	-0,1	-0,14
Höjd fordonsskatt lätta lastbilar och bussar, +45%	0,4	0,29
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftverk, +24%	0,78	0,56
Höjd tobaksskatt, totalt	1,54	1,7
<i>varav cigaretter, styckeskatt från 28 till 31 öre/cigarett</i>	0,45	0,5
<i>röktobak, från 975 till 1560 kr/kg</i>	0,46	0,5
<i>snus, från 246 till 336 kr/kg</i>	0,63	0,7
Höjd alkoholskatt, totalt	0,27	0,31
<i>varav sänkt skatt på vin, från 22,08 till 21,58 kr/l</i>	-0,08	-0,08
<i>höjd skatt på öl, från 1,47 till 1,66 kr/volympcent och l</i>	0,35	0,39
Sänkt lotteriskatt, från 36% till 35%	-0,04	-0,04
Sänkt reklamskatt	-0,1	-0,1
Mervärdesskatt		
Vissa mervärdesskattefrågor	0,4	0,4
Förlängd redovisningsperiod mervärdesskatt, komplettering ⁴	-0,16	-0,16
Delsumma BP08	-3,04	-3,93
Totalsumma för 2008	-5,31	-8,19

1) Med bruttoeffekt avses endast den direkta årliga effekten av den skatt som regeländringen avser.

- 2) Åtgärderna har aviserats och budgeterats i och med 2007 års ekonomiska vårproposition, men förändringar i förslagen och uppdaterade bedömningar medför ytterligare budgetmässiga konsekvenser.
 3) KPI-effekten har kvoterats med respektive fastighetsavgiftsbelopp för småhus och flerbostadshus.
 4) I kraft 1/7

Källa: BP08

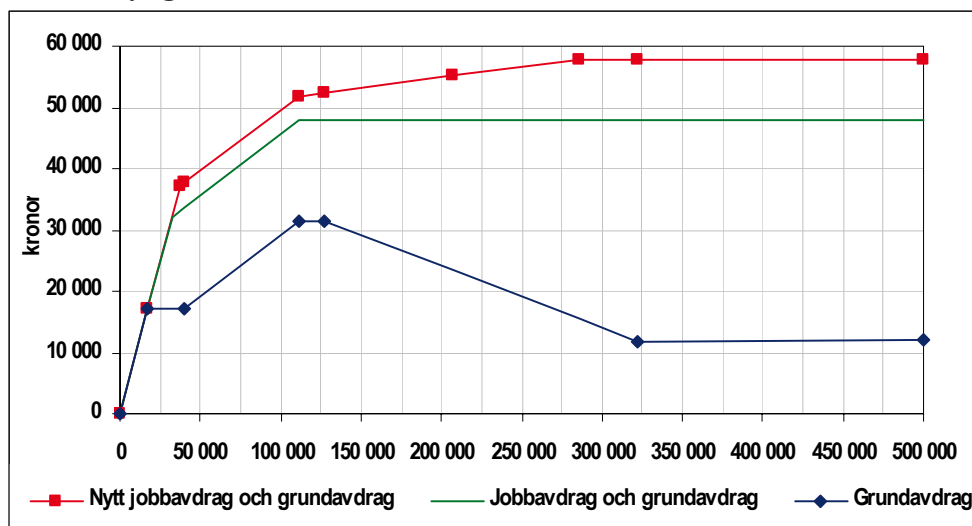
3.1 Ett förstärkt jobbskatteavdrag

I kraft 1/1 2008 (Prop. 2007/08:22). Budgeteffekt: -10,8 miljarder kr.

Förslaget

Syftet med ett andra steg i jobbskatteavdraget är att stimulera arbetsutbudet ytterligare och därmed öka den varaktiga sysselsättningen. För att få största möjliga effekt bör skattelättnaden, enligt den promemoria där förslaget ursprungligen presenterades, inriktas på att göra det lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till hel- eller deltidsarbete men också att göra det mer lönsamt för dem som har ett arbete att utöka sin arbetstid.²⁰ Därför har skattelättnaden utformats så att större delen tillfaller låg- och medelinkomsttagare, enligt regeringen. Förändringen innebär att den genomsnittliga skatten sänks ytterligare för i stort sett alla arbetsinkomster. Marginalskatten reduceras till noll för riktigt låga arbetsinkomster (mellan 33 000 och 37 000 kr/år) och den reduceras med ytterligare någon procentenhet, för arbetsinkomster mellan cirka 120 000 kronor och 280 000 kronor.

Diagram 3.1: Grundavdrag år 2008 samt jobbskatteavdrag för arbetsinkomster, individer yngre än 65

Källa: LOs egna beräkningar

Diagram 3.1 visar hur stort avdrag personer yngre än 65 år får göra på arbetsinkomster, år 2008, med jobbskatteavdraget för 2007 och det utökade jobbskatteavdraget 2008. För överskådlighetens skull antas individerna bara ha arbetsinkomster. Skatteminskningen till

²⁰ Källa: Ett förstärkt jobbskatteavdrag, Finansdepartementet, juni 2007

följd av jobbskatteavdraget är skillnaden mellan detta och grundavdraget multiplicerat med kommunalskattesatsen²¹. Jobbskatteavdraget är i dag större för personer äldre än 65 år än för yngre. Även för äldre föreslås jobbskatteavdraget förstärkas.

Personer med arbetsinkomster större än 286 000 kronor får den största utökningen av skattelättnaden i kronor, 3 100 kronor per år. Individer med arbetsinkomster mindre än 32 000 kronor per år får ingen ytterligare skattesänkning. Personer äldre än 65 med arbetsinkomster på minst 286 000 kronor får den största skattesänkningen på cirka 3 900 kronor per år.

Kostnaden för förslaget beräknas till 10,8 miljarder kronor. Enligt den ursprungliga promemorian beräknades det totala antalet arbetade timmar, i jämvikt, öka med 0,45 procent och de offentliga finanserna, på sikt, stärkas med 7,2 miljarder kronor. Detta skulle ge en nettokostnad av förslaget med 3,6 miljarder kronor om effekterna på sysselsättningen medräknas.

I det följande diskuteras i huvudsak effekterna av hela jobbskatteavdraget, dvs. steg 1 och 2 tillsammans.

Kommentar

LO avvisar idén med det förstärkta jobbskatteavdraget av samma skäl som vi avvisar ett jobbskatteavdrag i sin helhet. Alla inkomster bör behandlas lika. Olika beskattning av lön och pension eller försäkringsersättning skjuter in en kil mellan dem som för tillfället arbetar och dem som är gamla, sjuka eller arbetslösa. LOs huvudsakliga argument mot jobbskatteavdraget är att det underminerar det generella välfärdssystemet. Generell välfärd bygger på att allas behov av trygga inkomster, bra sjukvård etc. garanteras i ett och samma system. Hög- såväl som låginkomsttagare ska veta att de inte behöver gå från hus- och hem om de blir av med sin lön genom sjukdom eller arbetslöshet utan att en betydande del av inkomsten är försäkrad.

LO anser inte att skillnaden mellan löneinkomst och ersättning från inkomstförsäkringarna bör göras större. Inkomstförsäkringar kvalificerar man till genom arbete och syftet med dem är att upprätthålla en god inkomstnivå i situationer då man har oturen att inte få eller kunna arbeta.

Sänkta ersättningsnivåer

Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen är 80 procent upp till ett tak vid månadsinkomster på 18 700 kronor. Om både lön och a-kasseersättning beskattas enligt samma princip, med enbart grundavdrag, så blir den beskattade a-kasseersättningen 81-82 procent av den beskattade lönen. För löner högre än 18 700 blir ersättningsgraden lägre p.g.a. taket för a-kasseersättningen. Om lön och ersättning beskattas enligt olika principer, där ett (förstärkt) jobbskatteavdrag dras från lönen, blir ersättningsgraden i stället 76-77 procent i lönelägen lägre än 18 700 kronor. Det totala jobbskatteavdraget sänker alltså ersättningsgraden med 5 procentenheter. För dem som brutto får en

---

²¹ Den genomsnittliga kommunalskatten är 31,44 procent år 2008.

ersättning på 70 eller 65 procent sänks ersättningsgraden på motsvarande sätt med 4-5 procentenheter.

Tabell 3.3: Nettoersättningsgrad* i arbetslöshetsförsäkringen, med och utan jobbskatteavdrag

Månadslön	Nettoersättningsgrad	Nettoersättningsgrad utan jobbsavdrag
10 000	76 %	81 %
12 000	77 %	82 %
14 000	77 %	82 %
16 000	77 %	82 %
18 000	77 %	82 %
18 700	77 %	82 %
20 000	72 %	77 %

* I beräkningarna har en kommunalskattesats på 31,55 procent använts.

Källa: LO:s egna beräkningar

Jobbavdraget och pensionen

Jobbavdraget innebär att den som har pension får mindre kvar efter skatt än den som har samma inkomster i form av lön. I tabellen nedan visas skillnaden, efter skatt, mellan en pensionsinkomst och en lön med jobbskatteavdrag.

Tabell 3.4: Jobbavdragets effekter på pensionsinkomster (Kronor)

Pension/ lön per månad	Nettolön med jobbavdrag	Nettopension med bara grundavdrag	Pension relativt lika hög lön	Nettopension relativt motsv. nettolön
10 000	98 609	92 047	-6 562	93%
12 000	115 290	107 938	-7 351	94%
14 000	131 970	123 609	-8 361	94%
16 000	148 650	139 280	-9 370	94%
18 000	165 331	154 951	-10 380	94%
20 000	182 011	170 622	-11 390	94%
22 000	198 660	186 292	-12 368	94%
24 000	215 340	201 963	-13 377	94%

Källa: LO:s egna beräkningar

Med pensioner/löner på 10 000-24 000 kronor i månaden blir skillnaden mellan 6 500 och 13 400 kronor om året. Det motsvarar 6-7 procent av nettolönen.

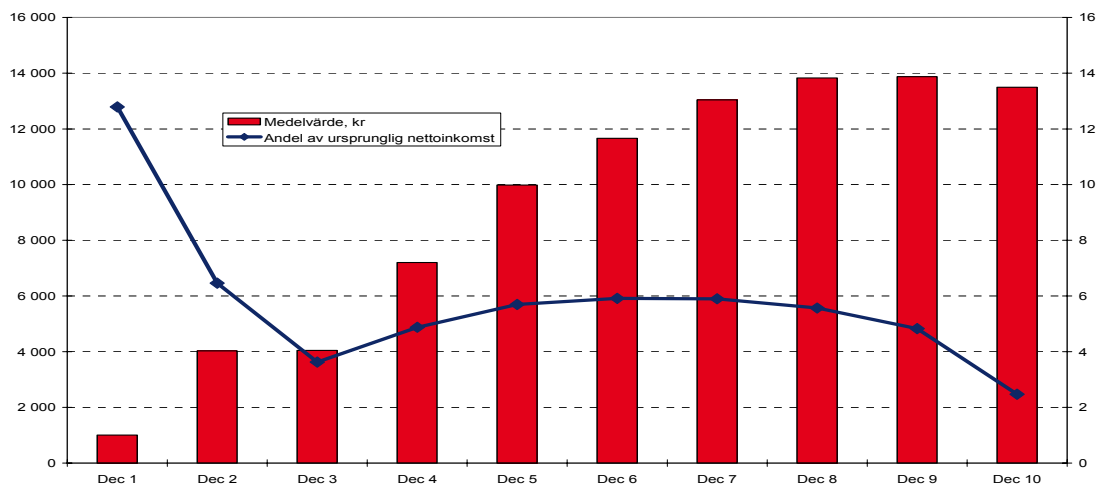
Avdragsrätten för privat pensionssparande och jobbskatteavdraget

I och med införandet av jobbskatteavdraget 2007 uppkommer en tydlig asymmetri i det regelverk som reglerar avdragsrätten för privat pensionssparande. Eftersom jobbskatteavdraget minskar skatten för den arbetande befolkningen blir skattesänkningen till följd av avdraget för pensionssparande mindre än skatteökningen när pensionen betalas ut. Dvs. att skjuta upp skatten på en del av lönen kan innebära att man faktiskt får en högre marginalskatt när samma inkomst ska tas ut som pension. Detta innebär att för inkomster under 328 000 kronor blir pensionssparandet garanterat en förlustaffär när det gäller de direkta löneskatterna.

Effekter på inkomstfördelningen

Vi har redan tidigare visat jobbskatteavdragets effekter på inkomstfördelningen i ett första steg. Nedan redovisas effekterna av det totala jobbskatteavdraget för 2008.

Diagram 3.2: Jobbskatteavdraget 2008 som andel av ursprunglig nettoinkomst (2006), genomsnitt för individer 18-64 år

Källa, SCB, egna beräkningar i FASIT

Diagrammet visar jobbskatteavdraget i kronor och som andel av individernas ursprungliga nettoinkomst²² fördelat på inkomstdeciler. I kronor räknat får individerna i decil 1 i genomsnitt cirka 1 000 kronor per år i jobbskatteavdrag medan individerna i decilgrupperna 8-10 får nästan 14 000 kronor per år i skattesänkning. Utformningen på avdraget gör att det ökar i kronor med stigande inkomster. Den främsta anledningen till den ojämna fördelningen är att individer med en stor andel försäkringsinkomster får liten del av jobbskatteavdraget. Dessa ligger i allmänhet i de lägre inkomstdecilerna.

Av det totala jobbskatteavdraget tillfaller knappt 30 procent decil 1-5 och resterande 70 procent hamnar i den högre halvan av inkomstfördelningen.

²² Bruttoinkomst-skatt

Det ska i detta sammanhang observeras att beräkningarna som ligger till grund för ovanstående diagram är statiska, dvs. den situation som råder om inte individerna förändrar sitt beteende. I själva verket är syftet med jobbskatteavdraget att påverka individernas beteende i den riktning att de ska välja att arbeta i större utsträckning. Om de individer som befinner sig utanför arbetsmarknaden eller i arbetslöshet väljer att delta i arbetskraften och/eller får ett jobb, så kommer dessa individers inkomster att öka. Detta skulle medföra positiva effekter på inkomstfördelningen, eftersom de i de lägre decilerna på så vis får högre inkomster. Ännu så länge kan vi inte studera dessa effekter men det finns en rad bedömningar om hur stora de är och vilka grupper som påverkas.

Vilken sysselsättningsökning kan jobbskatteavdraget ge?

Jobbskatteavdraget ger ökade drivkrafter att arbeta för dem som står utanför arbetskraften eller är arbetslösa, genom att tröskeeffekterna sänks för dessa individer. Samtidigt ökar incitamenten för dem som redan har ett arbete att öka sin arbetstid på grund av den marginalskattesänkning som avdraget innebär. Detta gäller dock enbart individer med inkomster upp till drygt 300 000 kronor per år, de med högre inkomster får ingen marginalskattesänkning.

Regeringens egen bedömning av jobbskatteavdragets effekter ger vid handen att sysselsättningen skulle öka med totalt 2 procent (90 000 personer). Effekterna på arbetad tid drar, enligt analysen, åt olika håll. Eftersom personer som innan befann sig relativt långt från arbetsmarknaden nu får jobb kan medelarbetstiden sjunka något, då de beräknas arbeta färre timmar än genomsnittet. Jobbskatteavdraget får dock effekten att personer som redan arbetar kommer att arbeta mer, vilket då ger en ökning av antalet arbetade timmar. Nettoeffekten bedöms bli positiv. Sammantaget räknar regeringen med en ökning av arbetade timmar med 1,8 procent.²³

Jobbskatteavdraget bedöms påverka arbetsutbudet genom att marginalskatterna sänks, enligt ovan. Den större effekten beräknas dock komma från den effekt som jobbskatteavdraget har på skillnaden mellan att vara exempelvis arbetslös och i arbete.

Tabell 3.5: Effekter av jobbskatteavdragen

Förändring i procent

	Sysselsättning	Arbetade timmar
Steg 1	1,6	1,3
Steg 2	0,4	0,5
Totalt	2	1,8

Källa: Finansdepartementet, BP08

En total kostnad för jobbskatteavdraget på 51 miljarder kronor som i sin tur bidrar till en sysselsättningsökning på cirka 90 000 individer innebär att varje jobb som skatteavdraget skapar kostar cirka 560 000 kronor (brutto).

²³ Källa: 2007/08:1, s 27.

Både Konjunkturinstitutet (KI) och SNS har tittat närmare på vilka effekter politiken och främst jobbskatteavdraget kan tänkas få på arbetsutbudet och sysselsättningen. KI beräknar att det första steget i jobbskatteavdraget (tillsammans med sänkt ersättning i a-kassan) bidrar till att den potentiella arbetskraften ökar med 1,2 procent på lång sikt. Tillsammans med en minskning av jämviktsarbetslösheten på 0,4 procent innebär detta att den potentiella sysselsättningen ökar med 1,6 procent.²⁴ I en analys av jobbskatteavdragets andra steg räknar KI med att effekterna kan bli att antalet arbetade timmar ökar med 0,3 procent²⁵. I denna analys antas förändringen av ersättningsgraden ge ett något svagare utslag, eftersom de personer som lättast stimuleras till att ta steget in i arbetskraften redan har påverkats genom det första steget i jobbskatteavdraget.²⁶

KIs beräkningar grundar sig på antagandet att det är de som står utanför arbetskraften som påverkas, dvs. det är förändrade tröskeleffekter som får betydelse för det ökade arbetsutbudet. För flera av de redan sysselsatta innebär den sänkta marginalskatten incitament att arbeta fler timmar. Men eftersom jobbskatteavdraget innebär att den genomsnittliga skatten minskar mer än marginalskatten för stora grupper inkomsttagare ger detta en motverkande (inkomst-) effekt. KI bedömer att nettoeffekten för de redan sysselsatta är nära noll.

En analys av SNS konjunkturråd ger vid handen att antalet arbetade timmar kan öka med knappt två procent (1,8) med anledning av jobbskatteavdraget och den försämrade a-kassan.²⁷

Den dominerande effekten kommer, enligt SNS-rapporten, av att de med lägst inkomster ökar sin förvärvsfrekvens, framförallt med anledning av att personer utanför arbetskraften träder in på arbetsmarknaden. Arbetstiden ökar med drygt 16 procent i denna grupp. Att den procentuella ökningen blir så stor beror till viss del på att gruppen är liten och karakteriseras av en mycket låg förvärvsfrekvens innan förändringen. Inom gruppen ryms en stor grupp individer som varken är sysselsatta eller har inkomst från socialbidrag eller inkomstförsäkringar. Denna grupp kan i högre grad än andra karakteriseras som ”frivilligt arbetslösa” och är sannolik att påverkas av ekonomiska incitament. Pensionerade, studenter och föräldralediga är inte med i studien.

Analysen visar dock (i likhet med KIs antaganden) på en mycket begränsad effekt på de individer som redan är i arbete, dessa skulle öka sitt arbetsutbud med endast 0,14 procent. I de högsta inkomstklasserna innebär reformerna en minskning av arbetsutbudet mätt i timmar, detta med anledning av att marginalskatten för dessa grupper inte påverkas av jobbskatteavdraget. Jobbskatteavdraget innebär i de inkomstgrupperna enbart en sänkning av den genomsnittliga skatten. Inkomsteffekten gör att de kan välja att arbeta mindre och ändå konsumera lika mycket som tidigare.

---

²⁴ Källa: Konjunkturläget, december 2006

²⁵ Summan av en ökning av potentiell arbetskraft med 0,26 % och en minskad jämviktsarbetslöshet med 0,04 procent.

²⁶ Källa: Konjunkturläget, januari 2008

²⁷ Källa: Vägar till full sysselsättning, Konjunkturrådets rapport 2008, SNS

Tabell 3.6: Förändring i sysselsättning och arbetade timmar

Inkomstklass	Andel sysselsatta		Arbetade timmar i genomsnitt/år		% förändring i arbetstid
	Före	2008	Före	2008	2008
Alla	0,74	0,75	1 435	1 461	1,8
Låg	0,34	0,38	489	568	16,2
Medel	0,83	0,84	1 609	1 622	0,8
Hög	0,95	0,95	2 035	2 031	-0,2

Källa: SNS konjunkturrådsrapport 2008

Den direkta kostnaden för hela jobbskatteavdraget - 51 miljarder kronor - är statistiskt beräknad. Det innebär att inga beteendeförändringar är medräknade. Så stora summor kommer att tillfalla dem som idag arbetar, om de fortsätter som förut. LO anser att kostnaderna för jobbskatteavdraget är så höga och de beräknade effekterna så små att det kan ifrågasättas om det huvudsakliga syftet med det förstärkta jobbskatteavdraget är att öka sysselsättningen.

LOs bedömning är att dagens höga arbetslöshet och sjukfrånvaro i huvudsak beror på att många inte får något arbete eller inte har tillräckligt bra hälsa för att leva upp till de höga krav som ställs i dagens arbetsliv. Genom att investera i människors förmåga kan deras möjligheter att få och behålla ett jobb förbättras samtidigt som deras fritid begränsas.

Det ska dock inte förnekas att möjligheten att få ersättning utan att arbeta kan påverka viljan att arbeta och vilka arbeten som accepteras. Frivillig ledighet, på andras bekostnad kan dock motverkas på mer direkta och mindre kostsamma vägar. Effekterna av kvalificeringsregler och kontroll i försäkringssystemen ska inte underskattas.

LO avvisar inte skattesänkningar på arbetsinkomster. Men detta ska inte ske på bekostnad av högre egenavgifter i a-kassan eller slopad skattereduktion av a-kasse- och fackföreningsavgifter eller för den delen försämringar i a-kassan och sjukförsäkringen. Detta ska inte heller ske genom att man drar isär skillnaden mellan olika inkomsttagare med hjälp av skatteskalorna.

3.2 Fastighetsskatten - steg 2

I kraft 1/1 2008 (Prop. 2007/08:27). Budgeteffekt: - 4,3 miljarder + 4,3 miljarder = 0 kronor.

3.2.1 En kommunal fastighetsavgift

Fastighetsskatten på småhus (villor och fritidshus) slopas och ersätts samtidigt av en "kommunal fastighetsavgift" på 6 000 kronor dock högst 0,75 % av taxeringsvärdet. För flerbostadshus uppgår avgiften till 1 200 kronor per bostadslägenhet, men högst 0,4 procent av taxeringsvärdet.

Tabell 3.7: Översikt. Slopad fastighetsskatt.

Budgeteffekt mdr kr:	
Slopad fastighetsskatt	-16,3
Kommunal fastighetsavgift småhus	9,4
Kommunal fastighetsavgift flerbostadshus	2,6
Summa	- 4,3

3.2.2 Finansieringen

I 2007 års Vårpropositionen²⁸ aviserade regeringen att fastighetsskatten skulle slopas och ersättas med en låg kommunal avgift. I den modell som aviserades var slopandet finansierat fullt ut inom bostadssektorn. Innan sommaren presenterades en promemoria med två alternativ till reformering av fastighetsskatten. Båda utgick från en modell med en kommunal avgift på 4 500 kronor per småhus och 900 kronor per bostadslägenhet i hyreshus. Detta skulle finansieras med en höjning av kapitalvinstskatten för privatbostäder från dagens 20 till 30 procent av vinsten eller med en höjning till 25 procent i kombination med en åtstramning av dagens uppskovsregler.

Förslaget fick mycket kritik från remissinstanserna. Kritiken gällde i huvudsak finansieringen av förslaget. En kraftig höjning av kapitalvinstskatten bedömdes vara en mycket osäker finansiering. Detta eftersom värdestegringar beskattas först vid försäljning och möjligheten till uppskov kan skjuta detta tillfälle ännu längre fram i tiden. Dessutom finns numer möjligheten att ta ett uppskov med vid köp av fastighet i ett annat EU-land. Sammantaget medför detta att kapitalvinster på fastigheter har blivit en rörlig skattebas.

En höjning av kapitalvinstskatten kritiserades också utifrån perspektivet att det ger en inlåsnings effekt på bostadsmarknaden. Denna innebär att hushållen väntar med att sälja sitt hus eftersom de på så vis vill fördröja (och därmed minska) skatteeffekten. Detta kan i sin tur få effekter på rörligheten på arbetsmarknaden.

Det slutliga förslaget modifierades något utifrån remissinstansernas kritik. Finansieringen sker med en begränsad höjning av kapitalvinstskatt - från 20 till 22 procent. Detta har kompletterats med en inskränkning av de tidigare gällande uppskovsreglerna:

1. Uppskov tillåts inte vid arv, testamente, gåva och bodelning (undantag för make/maka, sambo och hemmavarande barn under 18).
2. Uppskovsbeloppen räntebeläggs med 0,5 procents ränta (motsvarar cirka 2,3 procent ränta på skattekrediten, vilket motsvarar en avdragsgill ränta på 3,25 procent). Räntan tas ut genom att en särskild schablonintäkt på 1,67 procent av uppskovsbeloppet tas upp i inkomstslaget kapital och beskattas med den normala kapitalskattesatsen, dvs. 30 procent.
3. Uppskovsbeloppet sätt till max 1,6 miljoner kronor.

²⁸ Källa: Prop. 2006/2007:100, sid. 45.

Den nuvarande begränsningsregeln slopas men behålls i någon form för pensionärer. Den s.k. dämpningsregeln för fastighetsskatt, som innebär att höjda taxeringsvärden fördelas över tre år, slopas.

Tabell 3.8: Översikt. Finansiering av slopad fastighetsskatt.

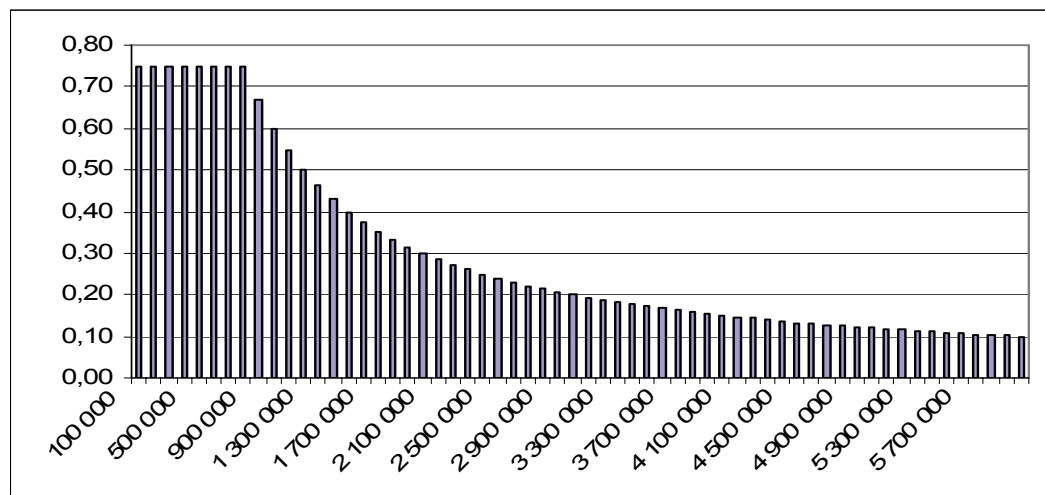
Budgeteffekt mdr kr:	
Höjd kapitalvinstskatt från 20 till 25 %	1,12
Återföring av uppskov vid tex arv	1,38
Tak för uppskovsbelopp, 1,6 mnkr	0,49
Justering av uppskovsregler	0,22
Räntebeläggning, 0,5 % av uppskovsbeloppet	1,07
Summa	4,3

Kommentar

Med en maxgräns för skatten på både tomtmark och bostaden kommer ett stort antal fastigheter att helt frikopplas från de principer som gäller idag för ett löpande uttag av fastighetsskatt. Därmed har man frångått de premisser som gäller om man vill skapa ett likformigt och rationellt skattesystem. I stället för marknadsvärden blir det godtycklighet som styr hur hög fastighetsskatt som ska betalas av olika hushåll. Betalade man mycket fastighetsskatt tidigare ska man nu betala mycket mindre, betalade man lite ska man betala lika mycket.

Diagram 3.3: Fastighetsskatt med en kommunal fastighetsavgift.

Andel av taxeringsvärdet i %.

Källa: Egna beräkningar

Vid ett taxeringsvärde på 800 000 kronor så är en fastighetsavgift på 6 000 kronor lika med 0,75 procent av taxeringsvärdet. För fastigheter med taxeringsvärden upp till denna nivå kommer alltså fastighetsskatten att utgöra 0,75 procent. Enligt finansdepartementet gäller detta cirka 58 procent av alla småhus (2008). För högre taxeringsvärden (resterande 42 procent) innebär den kommunala avgiften att skatten sjunker som andel av

taxeringsvärdet. Det genomsnittliga taxeringsvärdet i riket var 2006 (för försålda fastigheter) 970 000 kronor. Ett hushåll med det taxeringsvärdet får en fastighetsskatt på cirka 0,6 procent medan ett taxeringsvärde på 3 miljoner medför en fastighetsskatt på 0,2 procent.

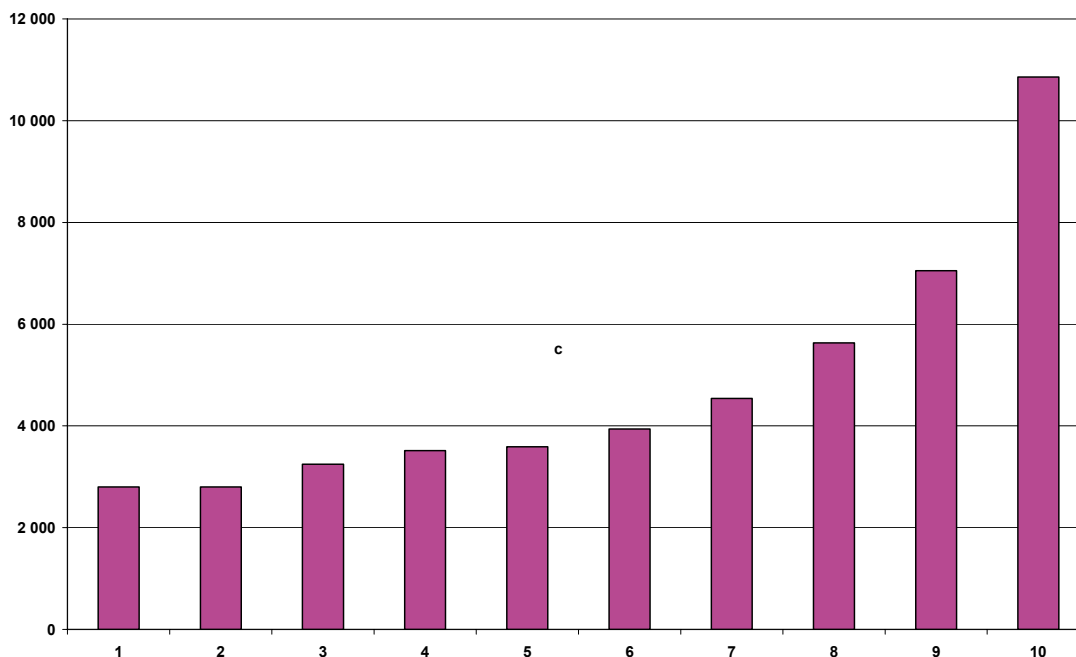
Ränteavdragen bibehålls vilket innebär att det ges nya möjligheter till skatteplanering genom att det lönar sig att köpa och belåna fastigheter, eftersom inräknat skattesänkningen 2007 numera är en lågbeskattad kapitaltillgång. Skattesänkningen innebär sålunda en avvikelse från principen om en enhetlig beskattning av alla kapitaltillgångar, när fastigheter beskattas lägre än andra tillgångar och vissa fastigheter betydligt lägre.

Effekter på inkomstfördelningen

Som visats ovan blir effekten av skatteomläggningen på fastighetsskatteområdet att fastighetsskatten sjunker som andel av taxeringsvärdet ju högre taxeringsvärde fastigheten har. Förslaget med en kommunal fastighetsavgift får en liknande fördelningsprofil som den skattesänkning som infördes fr.o.m. 2007 (se avsnitt 2.5). Värdet på bostadsfastigheten följer ganska väl inkomsterna, dvs. hushåll med högt taxerade fastigheter tillhör oftare de högre inkomstskikten. En fastighetsskatt som sjunker som andel av taxeringsvärdet får sålunda en *regressiv* profil – i motsats till en progressiv beskattning som innebär att skatten stiger som andel av inkomsterna.

Diagram 3.4: Medianvärde för fastighetsskatt utan regelförändringar (efter skattereduktion).

Deciler efter disponibel inkomst.

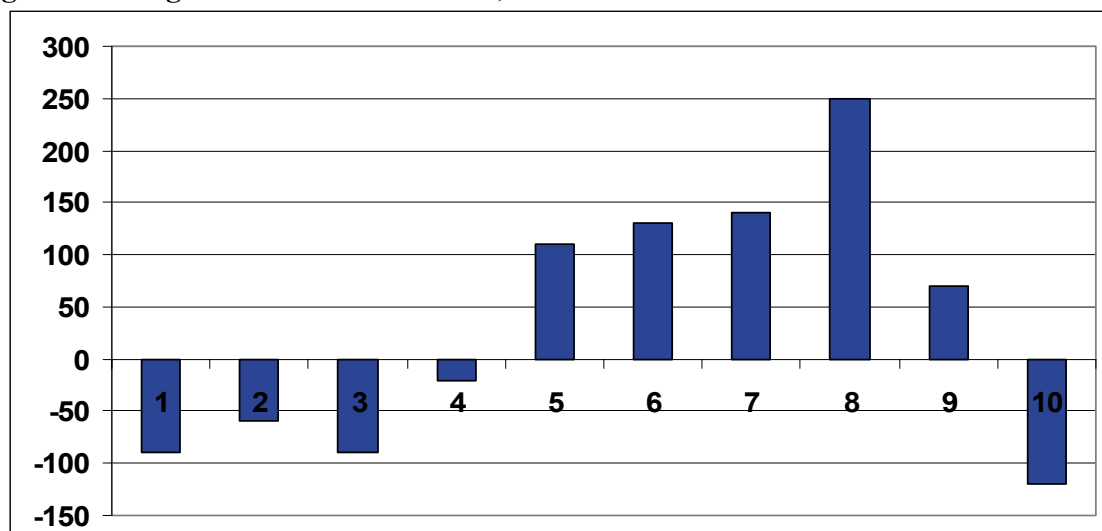

Källa SCB, Fastighetsskattens förändring, 2007

Diagrammet ovan visar medianen för fastighetsskatten i tio olika inkomstgrupper som betalar fastighetsskatt, där decil 1 har de lägsta inkomsterna och decil 10 de högsta. Detta skulle ha gällt för 2008 om inte några regelförändringar gjorts. Fördelningsprofilen blir självklart annorlunda med dagens regelverk, där ingen betalar mer än 6 000 kronor i fastighetsskatt.

Finansieringen, med höjda kapitalvinstskatter och räntebeläggningen av uppskoven, har dock sannolikt utjämnande effekter. Riksdagens utredningstjänst har gjort en fördelningsstudie av effekterna av den del av regeringens fastighetsskattereform som genomfördes för 2008.²⁹ De förslag som ligger till grund för studien är den kommunala fastighetsavgiften för småhus och flerbostadshus. Man har dessutom tagit med större delen av finansieringen.³⁰ Resultatet av analysen visas i diagrammet nedan. Individerna i decil 1-4 får lägre genomsnittliga nettoinkomster medan inkomsterna förbättras för decilgrupperna 5-9. I decil 10 minskar nettoinkomsterna med drygt 100 kronor i genomsnitt.

Diagram 3.5: Fastighetsskattereform 2008, förändring av individernas genomsnittliga nettoinkomst i kronor, deciler

Källa: Riksdagens Utredningstjänst

För att få en rättvisande bild av den nya regeringens reformer på fastighetsskatteområdet bör dock effekterna av 2007 års skattesänkningar läggas samman med 2008 års reform, dvs. jämförelsen bör vara situationen 2006. Först då får man hela bilden av hur skattelättnaderna påverkar individernas inkomster i jämförelse med hur regelverket såg ut innan.

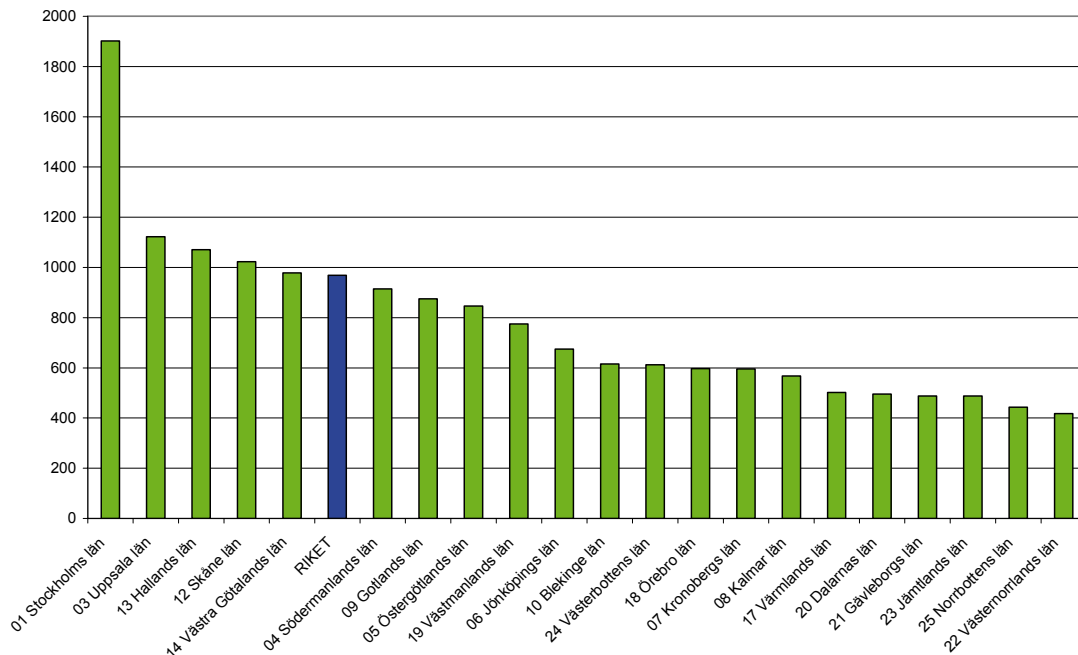
²⁹ Källa: PM fr. RUT, Dnr 2007:1809

³⁰ Höjd kapitalvinstskatt från 20 till 22 %, tak för uppskovsbeloppen samt räntebeläggningen av uppskov (totalt 2,6 mdr kr 2008 enligt BP08). I analysen ingår inte återföring av uppskov vid arv, gåva etc. eller justering av uppskovsregler vid förvärv av billigare bostad (totalt 1,6 mdr kr).

Effekten på fördelningen mellan regioner

Taxeringsvärdena skiljer sig mycket åt mellan olika regioner. Storstadsregionerna har betydligt högre taxeringsvärden än de län med mindre städer. Stockholms län skiljer sig kraftigt från övriga landet med dubbelt så högt genomsnittligt taxeringsvärde som övriga riket.

Diagram 3.6: Taxeringsvärden 2006, länsvis, genomsnitt för försålda

Källa: SCB

En begränsning av fastighetsskatten till 6 000 kronor är en skattelättnad som riktar sig till de rikaste områdena i Sverige. Det faktum att skattesatsen sänks innebär dock att i stort sett samtliga får en lägre fastighetsskatt. I Västernorrlands län innebär dock nivån på de genomsnittliga taxeringsvärdena att fastighetsskattesatsen hamnar på den övre gränsen 0,75 procent, medan för Stockholms län blir den genomsnittliga fastighetsskatten cirka 0,3 procent. Finansieringen får samtidigt större betydelse i de områden där reavinstererna är stora och hushållen har stora uppskov.

Effekter på arbetsutbudet

På samma sätt som med ett slopande av förmögenhetsskatten riskerar en sänkt fastighetsskatt med tonvikt på höginkomsttagare att ge negativa effekter på arbetsutbudet i de högre inkomstskikten. Detta dels med anledning av att en sådan skattelättnad gör att individen kan behålla samma disponibelinkomst (i detta fall inkomst efter skatt) som tidigare, även om denne väljer att arbeta mindre.

Konjunkturinstitutet bedömer att reformen för 2008 kan förväntas få negativa effekter på antalet arbetade timmar. Detta med anledning av på det sätt reformen finansieras. Genom att det blir mindre fördelaktigt att realisera kapitalvinster från försäljning av bostäder kan

detta enligt KI leda till mindre rörlighet på bostadsmarknaden. Det i sin tur kan försämra arbetsmarknadens funktionssätt, eftersom rörligheten på arbetsmarknaden påverkas.³¹

LOs syn på fastighetsbeskattningen

I samtliga statliga utredningar åren strax före och efter skattereformen 1990/1991 som berört principerna för uttaget av fastighetsskatt drar man slutsatsen att den tidigare rådande principen är den mest rimliga både ur ett samhällsekonomiskt och ur ett fördelningspolitiskt perspektiv.³²

Fastigheter är en kapitaltillgång. Enligt principen om likformighet i beskattningen ska fastigheter träffas av samma skattesats som övrig kapitalavkastning (avvikelser har dock motiverats av bostadspolitiska skäl). Fastighetsskattens utformning har dock varit långt ifrån problemfri. Det faktum att skatten tas ut på en icke-monetär avkastning har skapat legitimitetsproblem. Dessa har framförallt berott på de likviditetsproblem som skulle kunna uppstå för en del hushåll med mycket låga inkomster och höga taxeringsvärden. Dessa hushåll har då oftast varit bosatta en längre tid i områden där fastighetspriserna och taxeringsvärdena stigit kraftigt. Utformningen med en begränsningsregel löste i stort sett dessa likviditetsproblem, men hade i sig vissa nackdelar.

Fastighetsskatteuttagets utveckling har dessutom varit svår att förutse. Problemen med förutsebarhet i skatteuttaget uppkommer när taxeringsvärdena – och därmed fastighetsskatten – stiger kraftigt. Dessa båda problem berör den löpande beskattningen.

Systemet med en uppskjuten skatt på värdestegringen (dvs. beskattning av reavinsten först vid försäljning och sedan möjligheter till uppskov) innebär en förmånlig situation för hushållen. Det kan leda till en inlåsnings i boendet. Vi har i dag ett system med uppskov av kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostadsfastighet. Det tillsammans den lägre formella beskattningen av vinsten gör att inlåsnings effekterna av kapitalvinstskatten sannolikt är relativt begränsade. Uppskoven i sig innebär dock att den formella skattesatsen vid försäljning blir ännu lägre. Det uppstår dessutom en svårighet att kontrollera att rätt skatt betalas in vid försäljning, eftersom uppskoven får ”tas med” vid köp av fastighet i annat EU-land.

Fastighetsskatten bör rimligen vara avvägd utifrån vad som gäller för övrig kapitalbeskattning. Kravet på likformighet i beskattningen av olika kapitaltillgångar gör att fastighetsskatten även i fortsättningen bör baseras på småhusens marknadsvärden och tas ut med samma skattesats som för övrigt kapital.

Den totala fastighetsskatten utgörs av summan av löpande skatt på kapitalavkastningen (fastighetsskatt) och skatt på värdeökningen (kapitalvinstskatten). En ny fastighetsskatt bör dock beakta likviditetsproblemet och problemet med förutsebarheten i

---

³¹ Källa: Konjunkturläget, januari 2008.

³² Här refererar vi till *Reformerad inkomstbeskattning* (SOU 1989:33), *Fastighetsskatt* (SOU 1992:11), *Beskattning av fastigheter, del II – Principiella utgångspunkter för beskattning av fastigheter m.m.* (SOU 1994:57), *Ds 1998:3, Fastighetsskatt alternativa underlag m.m., Likformig och neutral fastighetsbeskattning* (SOU 2000:34), samt *Reformerade egendomsskatter* (SOU 2004:36).

fastighetsskatten, samt risken för inlåsnings effekter, för att om möjligt begränsa dessa problem.

3.3 Pensionssparande

3.3.1 Slopade etableringskrav för pensionsförsäkringar

I kraft 1/2 2007 (Prop. 2007/08:1) och 1/5 2008 (Prop 2007/08:55). Budgeteffekt: 0 konor.

I Sverige ingår inte (med vissa begränsningar) pensionsförsäkringspremier i de skattepliktiga arbetsinkomsterna. Istället skjuts beskattningen upp till dess avsättningen betalas i pension. Det gäller för både privat pensionssparande och tjänstepensioner. En förutsättning för att beskattningen får skjutas upp har varit att avsättningen görs till ett försäkringsbolag som är etablerat inom landet.

EG-domstolen har dock slagit fast att det danska etableringskravet inte är förenligt med EG-rätten. Denna dom har föranlett krav på förändringar även i den svenska lagstiftningen.

Följande förändringar i lagstiftningen har gjorts till följd av detta:

- Det nuvarande etableringskravet omfattar försäkringar tecknade inom EES-området (tidigare enbart Sverige).
- Försäkringsgivaren i försäkringslandet ska i försäkringsavtalet förbinda sig att lämna kontrolluppgift om försäkringen.
- Obegränsat skattskyldiga som har en pensionsförsäkring i utlandet ska vara skattskyldiga för avkastningsskatten.
- För äldre försäkringsavtal, dvs. avtal som tecknats innan den 1 februari 2007, gällde inledningsvis de gamla reglerna inklusive etableringskravet. Ett s.k. flyttstopp infördes för dessa försäkringar. Det innebar att möjligheten att överföra kapitalet från en pensionsförsäkring till en annan togs bort för äldre försäkringar.
- Flyttstoppet hävs från den 1 maj 2008. Detta efter att skattekontrollen har stärkts genom att alla försäkringsgivare, både i Sverige och inom EES-området, ska lämna kontrolluppgifter till svenska skattemyndigheter när en pensionsförsäkring eller kapitalet i den flyttas.

Kommentar

LO har ansett att ett stopp för flytt av allt gammalt sparande får oacceptabla konsekvenser för Avtalspension SAF-LO. De svenska pensionsspararna ska ges möjlighet att välja bra och konkurrenskraftiga alternativ som på sikt ger en hög avkastning och goda utfallande pensioner. Därför är det bra att regeringen nu funnit ett sätt att någorlunda säkerställa att skatten betalas in även om pensionssparandet flyttas eller försäkringen tecknas utanför Sverige.

LO har dock tidigare förordat att man utreder möjligheten att införa s.k. rättvändig beskattning, dvs. att avdraget för pensionssparande slopas helt. LO vill i det

sammanhanget trycka på vikten av att frågan om vad som är rättvisa, konkurrensneutrala och långsiktigt hållbara regler för beskattningen av pensionssparande utreds grundligt. Om det sker en förändring av skattereglerna för privata pensionsförsäkringarna mot en rättvänd beskattning och samtidigt skattskyldigheten för avkastningsskatten flyttas från försäkringsbolagen till de försäkrade individerna, så anser LO att en stor del av problemen kopplade till beskattningen av pensionssparande kan lösas. Vi får då inga problem med att kontrollera att uppskjuten skatt betalas in. Det behövs dock fortfarande kontrolluppgifter från de utländska försäkringsbolag som hanterar försäkringstagare bosatta i Sverige, för att säkerställa att avkastningsskatten betalas in och kan kontrolleras.

3.3.2 Begränsad avdragsrätt

I kraft 1/1 2008 (Aviserad i Prop. 2006/07:100, Prop. 2007/08:26). Budgeteffekt: 1,3 miljarder.

Slopandet av förmögenhetsskatten finansieras från och med inkomståret 2008 delvis genom att begränsa det allmänna pensionsavdraget för privat pensionssparande till 12 000 kronor per år från och med den 1 januari 2008.

Kommentar

LO ställde sig inte bakom förslaget om slopad förmögenhetsskatt (se avsnitt 2.7). En begränsad avdragsrätt för privata pensionsförsäkringar ser dock LO i sig som ett lämpligt steg mot att göra skattesystemet mer likformigt. Detta eftersom sparande i pensionsförsäkringar dels har en lägre avkastningsskatt än övrigt sparande. Dessutom skapar avdragsrätten en situation där en uppskjuten beskattning innebär en osäker skattebas i framtiden. En begränsning av avdragsrätten för privat pensionssparande är ett steg mot en s.k. rättvänd beskattning.

3.4 Sänkt arbetsgivaravgift för vissa delar av tjänstesektorn

I kraft 1/1 2008 (enligt Prop. 2007/08:29) - Uppskjutet till 1/7 2008. Budgeteffekt: -3,95 (ag-avg) - 0,85 (eg-avg) = -4,8 miljarder.

Förslaget slopas helt enligt ett pressmeddelande från Finansdepartementet den 19 mars och ersätts med en ”förstärkt jobsatsning för unga”. Detta förslag går ut på att ytterligare sänka socialavgifterna för alla personer under 26 år (tidigare 25 år). Den nya avgiften är tänkt att enbart bestå av ålderspensionsavgiften samt en fjärdedel av de övriga avgifterna. De totala arbetsgivaravgifterna för unga kommer då endast uppgå till 15,74 procent i stället för 32,42 procent. Egenavgifterna kommer att uppgå till maximala 15,32 procent istället för 30,71 procent. Förslaget avses träda i kraft den 1 januari 2009.

Det tänkta förslaget

I propositionen föreslås en nedsättning av socialavgifterna för vissa delar av tjänstesektorn. De branscher som var tänkta att omfattas är reparation och underhåll av vissa fordon, reparation och underhåll av fritidsbåtar m.m., restauranger, catering, taxi, tvätterier, reparation och underhåll av skor och vissa lädervaror, hunddagis, frisörer samt hud- och kroppsvård.

Nedsättningen berör såväl arbetsgivaravgifterna som egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Arbetsgivaravgifterna sänks från 32,42 procent till 10,21 procent av underlaget, vilket motsvarar nivån på ålderspensionsavgiften. Nedsättningen är därmed 22,21 procentenheter. Egenavgifterna sänks från 30,71 procent till 10,21 procent av underlaget, vilket motsvarar en sänkning på 20,50 procentenheter.

Problem med EG-domstolen

EU-kommissionen klargjorde dock i ett utlåtande över förslaget att man inte anser det förenligt med statsstödsreglerna i EU-fördraget. Därmed var den svenska regeringen förhindrad att införa regelverket generellt. Statsstödsreglerna ger dock en möjlighet att stödja små- och medelstora företag, dvs. företag i SMF-kategorin. Regelverket skulle därmed kunnat införas men med begränsningen att endast mindre och medelstora företag skulle omfattats. Det gäller företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

Regeringen anser dock att villkoren från Kommissionen medförde att förslaget skulle ha inneburit konkurrensnedvridning, en försämrad sysselsättningseffekt och ett krångligt regelverk. Man bedömde mot bakgrund av det att det inte var möjligt att gå vidare med genomförandet av det nya regelverket.

Kommentar

Förslaget syftade, enligt regeringen, till att varaktigt öka sysselsättningen, förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten och minska svartarbetet i den svenska ekonomin. Motivet till förslaget är att den samhällsekonomiska effektiviteten ökar eftersom en ökad efterfrågan på hushållsnära tjänster i stor utsträckning kommer att avlasta hushållens obetalda fritidsarbete och därmed frigöra tid för ökat marknadsarbete. Dessutom skulle det omfattande svartarbetet i dessa branscher minska.

Förslaget skulle ha bidragit till en ökad köpkraft, framförallt för hushåll som redan har högre köpkraft. Det beror på att ju högre inkomster hushållet har desto större andel av sina utgifter lägger de på hushållsnära tjänster. Vidare skulle stora problem med avgränsning uppstått, när det gäller att särskilja de verksamheter samt de delar av lönesumman som ska få sänkta socialavgifter.

En olikformig beskattning av olika tjänstesektorer medför dessutom en snedvridning av konkurrensen till förmån för de branscher som har lägre sociala avgifter. Om förslaget skulle riktats mot små- och medelstora företag hade regelverket blivit ännu mer problematiskt. Ett sådant regelverk innebär att mindre företag får ett försteg framför de som ligger ovanför gränsen 250 anställda. Den tröskeleffekt som begränsningen till SMF-företag innebär riskerar dessutom att skapa ineffektiva företagskonstruktioner i strävan efter att få skattesänkning, eller att företag får försämrade incitament att växa.

Effekter på arbetsutbudet

Effekterna på arbetsutbudet skulle sannolikt blivit begränsade av två skäl. Vissa skattesänkningar berör verksamheter som vanligtvis inte utförs av hushållsmedlemmar på

sin fritid som t.ex. taxiresor eller ”underhåll av skor”. Det skulle i mycket begränsad utsträckning leda till minskad hemmaproduktion. I de fall som skattesänkningen skulle leda till minskad hemmaproduktion och ökad efterfrågan på marknadsproducerade hushållstjänster, som t.ex. en skattesänkning på restaurangbesök, skulle sannolikt den största delen av frigjord tid att användas till mer fritid. En dansk undersökning om effekterna av skattereduktion till hushållsarbete ger starkt stöd till denna slutsats³³.

Efterfrågan på arbetskraft

När det allmänt handlar om sambandet mellan lägre socialavgifter och högre sysselsättning, brukar detta på några års sikt vara svagt. Detta beror på att lägre socialavgifter skapar utrymme för högre utgående löner och därför blir inte de totala lönekostnaderna lägre. Det tänkta förslaget bygger dock på antagandet att just inom de hushållsnära tjänstesektorerna har arbetarna en så svag ställning att de inte kan ta ut högre utgående löner. Därför skulle sysselsättningseffekten av lägre socialavgifter i dessa sektorer bli högre än vad som annars skulle bli fallet. I dessa subventionerade tjänster antas kraven på de arbetsökande vara låga. Därför skulle en relativt stor arbetsmarknad kunna skapas för arbetslösa med låg utbildning och låg produktivitet, där värdet av deras produktionsresultat annars skulle understiga marknadsmässig lön.

LO anser att det är ett problem att de anställda på dessa marknader har en svag ställning. Deras ställning behöver förstärkas. Problemet med att vissa arbetslösa inte har tillräckliga kunskaper eller kvalifikationer för att ta ett jobb till marknadsmässig lön, löses knappast genom skattesubventioner. Detta är ett individrelaterat problem där individen behöver riktat stöd i form av t.ex. utbildning, rehabilitering eller ett anställningsstöd. Det är fel metod, som promemorian föreslår, att subventionera arbetsställen om det i stället är de arbetslösa som behöver subventioneras. Individanknutna lönesubventioner är i dessa fall en bättre och mer effektiv metod.

Minskat svartarbete?

Att bekämpa skattesmitning med skattesänkningar anser LO är en felaktig metod som i grunden bygger på att när det inte finns några skatter så kan man inte heller smita från dem. Svensk ekonomi behöver skatter för att betala de gemensamma åtagandena. Därför bör svartarbete bekämpas med ökad kontroll, där risken för upptäckt är påtaglig. Detta kan kompletteras med information om hur skatter tas ut och varför, för att skapa förståelse hos skattebetalarna och en större legitimitet i systemet.

De förslagna skattesänkningarna skulle sannolikt ha fått begränsade effekter eftersom skattesänkningarna i sig var relativt begränsade. Efter sänkta arbetsgivaravgifter återstår fortfarande höga skatteuttag samt andra löneavgifter som kan motivera till svartarbete. Dessutom är det inte enbart höga lönekostnader som kan motivera till svart verksamhet, viss verksamhet bedrivs svart för att undvika offentlig registrering.

Skillnaden i företagarens pris mellan att betala svart eller vit lön kan belysas med ett exempel. Om den utgående timlönen är 107 kronor blir löneinkomsten efter skatt 75

---

³³ Se avsnitt 2.8 för samma resonemang.

kronor (se tabell nedan). Dessa 75 kronor kan jämföras med en svart lön. I detta fall blir idag den totala lönekostnaden för företagaren 200 kronor. Då ingår inkomstskatt, socialavgifter, avtalade avgifter, semesterersättning samt moms. Skulle socialavgifterna sänkas till 10,21 procent, skulle företagarens totala lönekostnad minska till 170 kronor. Jämfört med en svart lön skulle lönekostnaden fortfarande vara mer än dubbelt så stor. De företag som har baserat sin verksamhet på svarta löner, kommer ändå inte att få råd att betala vita löner.

Tabell 3.9: Förändring i total lönekostnad av sänkta arbetsgivaravgifter

	Dagens regler		Förslaget	
	Påläggssats	Kronor	Påläggssats	Kronor
Nettolön		75		75
Inkomstskatt	43%	32	43%	32
Utgående lön		107		107
Arbetsgivaravgifter	32,4%	35	10,2%	11
Avtalade avgifter, semesterersättning	17%	18	17%	18
Lönekostnad		160		136
Moms	25%	40	25%	34
Total lönekostnad		200		170

Skatteplanering

Där det finns gränsdragningsproblem, finns det också möjligheter till skatteplanering. Ett av huvudargumenten bakom att införa likformig beskattning var just att minimera möjligheterna till skatteplanering. Erfarenheten visar dessutom att det är svårt att upprätthålla dessa gränser för olika beskattning. Det skattesubventionerade området ifrågasätts ständigt och krav ställs på utvidgning, framförallt från de verksamheter som befinner sig på ”fel sida” om gränsen för lägre beskattning.

3.5 Reglerna om F-skatt ses över

I regeringsförklaringen framförde regeringen att det inte skall krävas fler uppdragsgivare för att få F-skatt. Regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en översyn av reglerna om F-skattsedel. En särskild utredare ska se över det s.k. självständighetsrekvisitet i inkomstskattelagens näringsverksamhetsbegrepp. Uppdraget ska redovisas den 1 juli 2008. Syftet med uppdraget är att det ska bli enklare att starta näringsverksamhet, bl.a. för dem som har en eller ett fåtal uppdragsgivare.

Kommentar

Detta är en mycket central fråga för facket. Om det blir för enkelt att bedriva egen verksamhet istället för att ha en anställning så finns det risk för att det tidigare i högre grad ersätter det senare i vissa branscher. De rättigheter och skyldigheter man har som anställd sätts därmed ur spel. Självständighetsrekvisitet har till stor del motverkat att företagande blir en anställningsform bland andra. Arbetsgivare kan i vissa fall då komma att föredra att bli uppdragsgivare, eftersom individen som utför arbetet då varken omfattas av kollektivavtal eller anställningstrygghet. Vissa anställda kan möjligen också välja detta för att det blir ett mer förmånligt sätt att behandla inkomster för dem.

Ett annat problem med att utöka möjligheten att få F-skattsedel är att det kan ge utökade problem i förhållande till skattekontrollen. Enligt Skatteverket är den största delen av det s.k. skattefelet hänförligt till företagssektorn. Det är till stor del de många små mikroföretagen³⁴ som svarar för fel och fusk i denna sektor. Totalt sett beräknar skatteverket att mikroföretagen svarar för ett skattefel på 52 miljarder kronor, dvs. 38 procent av hela det beräknade skattefelet. Utifrån detta kan man befara att det kommer att ställas ännu högre krav på kontroll i denna sektor om det görs betydligt enklare än idag att få F-skattsedel.

---

³⁴ Företag med en lönesumma mindre än 1 miljon kronor.

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida eller
beställas från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

Mars 2008
ISBN 978-91-566-2467-4
www.lo.se